

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy I. hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitvány sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyom-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Zászlóbontás.

Zombor, 1896. okt. 19.

A zombori szabadelvűpárt tegnap ismét kibontotta hivatalosan a zászlaját. Büszkén leng az a zászló, a melyet mindenkoron az őszinte lelkesedés, a magyar haza itánti igaz szeretet, az elvhűség, a magyar lélek tántoríthatlan meggyőződése, a trón iránti hűség, minden érdek fölött a haza érdeke és a mindnyájunkat boldogító, szabadságunkat és egyenlőségünket megvédő törvények tisztelgetésének fúvalma lobogtat. A szabadelvűség zászlaja hazánk újjászületését, modern államá váló alakulását jelenti. Az a zászló volt az, a mely köré az ország óriási többsége csoportosulva hazánk haladását a rohamos és virágzó fejlődés útjára terelte; az a zászló volt az, a melynek égisze alatt nemzetünk a sok küzdelem után győztesen került ki a népek harcából s a kegyetlen végzettel vívott csatákból és eljutott az ezredik esztendőben azon magas polcra, a melyen ma állva büszkén sorakozik a nagy és művelt nemzetek sorában az elsők közé.

Miként az ország óriási nagy többsége, épen úgy Zombor város polgárságának nagy zöme is jól tudja, mit köszönhet hazánk a szabadelvű eszmék diadalának s uralmának. Nem is zárkózott el Zombor város közönsége sohasem a szabadelvű eszmék elől. Tántoríthatlan ragaszkodással, őszinte lelkesedéssel viseltetett mindenkoron a szabadelvűpárt zászlaja iránt. Voltak idők, a midőn az ellenzéknek egyik-másik árnyalata került diadalra, de ezen diadalogok sohasem jelentették a szabadelvű eszmék és a szabadelvűpárt iránt való érdeklődésnek és lelkesedésnek aláhanyatlását, sőt azt eredményezték, hogy a szabadelvűpárt — mint a mostani tapasztalatok bizonyítják — még erősebb, még edzettebb, mint valaha volt. Kettős erővel, fokozott lelkesedéssel törekszik oda a pártnak minden egyes tagja, hogy a diadal zászlaját kiragadják azok kezéből, a kik csak a véletlen szerencse folytán jutottak hozzá.

Öt év után tegnap tartotta a zombori szabadelvűpárt alakuló és képviselőjelölő nagygyűlését. Az a hangulat, mely a gyűlésen tapasztalható volt, fényes tanujelét képezte a mi városunk ényleges politikai helyzetének s a polgárság po-

litikai meggyőződésének. Zsufolya volt a „Vadászkürt” nagyterme s még a folyosó is. Koczkár Zsigmond, a zombori szabadelvűpártnak most megválasztott elnöke gyűjtő beszédet intézett a választókhöz; mint csendes álmaiból hirtelen felriasztott oroszán, úgy tört elő minden szívből, minden lélekből az igaz lelkesedés és a hangoztatott elvek iránt való tántoríthatlan ragaszkodás kifejezéséül a szűnni nem akaró, eget verő éljenzés. Le sem lehet írni azt a lelkesedést, a melyet Koczkár Zsigmond szavai keltettek, a midőn azt hangoztatta, hogy a biztos diadal előérzetével vesszük fel a harcot.

Erős, hatalmas a zombori szabadelvűpárt, — ez bizonyult be a tegnapi gyűlésen. A zombori választók zöme, mind higgadt, komoly emberek, a kiket mézes-mázos szavakkal, alap nélkül való ígéretekkel és kecségetésekkel eltántorítani nem lehet, voltak ott tiszta meggyőződésük által vezéreltetve. Erős a zombori szabadelvű párt, mint a tölgy, melyet a viharok meg nem ingathatnak. Beszélhet az ellenzék, zudithat reánk viharokat, a szabadelvűpárt meg nem inoghat, mert miként a hatalmas tölgy az erejét a föld melyébe elágazó gyökereiből nyeri, ép úgy a szabadelvűpárt alapereje a szív és lélekbéli igaz meggyőződésben rejlik.

Látni kellett volna azt a spontán megnyilatkozó lelkesedést, a mely akkor tört elő, a midőn Koczkár Zsigmond lelkes szavakban Széchenyi Józsefet ajánlotta a zombori szabadelvű párt képviselőjelöltjének. A választók arcán meglátszott az őszinte öröm és lelkesedés hamisítatlan kifejezése. Hogyne örülne a zombori választóközönség, a midőn a szabadelvű eszmék iránt mindenkoron tanúsított őszinte ragaszkodásának és lelkesedésének az ország színe előtt való kifejezésére egy olyan férfit nyert meg, mint a minő férfiú Széchenyi József! Látni kellett volna azt a lelkesedést, melylyel Széchenyi Józsefet egyhangulag jelöltté kikiáltották, majd eztán később fogadták s a melylyel magvas, hazafias szellemű programbeszédét végig hallgatták.

A zombori szabadelvűpárt zászlóbontása a legjobb auspiciumokat tünteti fel s biztos reményt nyújt arra, hogy a választási küzdelem a szabadelvűpártra fényes diadallal fog végződni. Széchenyi József személyének sulya, tekintélye, rendkívüli

népszerűsége diadalra viszi azt a zászlót, a melyet Zombor város polgárságának zöme olyan lelkesen támogat. Széchenyi József győzelmével a választók igaz meggyőződése diadalmaskodik. Éljen Széchenyi József!

A zombori szabadelvűpárt gyűlése.

A zombori szabadelvűpárt vasárnap délelőtt a „Vadászkürt” nagytermében rendkívüli népes és igen lelkes hangulatu gyűlést tartott. Mintegy 7—800 szavazó polgár volt jelen a gyűlésen, a kik a legnagyobb lelkesedéssel bontották ki újra a zászlót. Leirhatatlan az a lelkes hangulat, a mely a gyűlésen uralkodott.

A gyűlés megtarthatása céljából mindenek előtt elnökre lévén szükség, dr. Alföldy indítványára korelnöknek Czirfusz Ferenc választott meg, a ki korjegy-zőnek Thurszky Jenőt kérte fel.

Czirfusz Ferenc felhívta a gyűlést, hogy válasszon elnököt. Dr. Alföldy Gedeon indítványára a zombori szabadelvűpárt elnökéül egyhangú lelkesedéssel Koczkár Zsigmond választott meg, társelnökké pedig hasonló lelkesedéssel dr. Vuits János. Mindketten elfogadták a részükre fentartott elnöki széküket.

Koczkár Zsigmond elnök a nagyszámu választókhöz a következő, sürű éljenzésekkel megszakitott, gyűjtő hatású szép beszédet intézte:

Mélyen tisztelt polgártársaim!

Hálás köszönettel fogadom a reám nézve valóban kintintető megbízást, melylyel engem megisztelni szivesek voltak az által, hogy a zombori szabadelvűpárt elnökéül megválasztani kegyeskedtek.

Jól tudom, hogy pártunknak sokkal tehetségesebb, tevékenyebb és kimagaslóbb, érdemekben gazdagabb alakjai vannak, — kik e bizalmi állásra alkalmasabbak is lettek volna, — de alig hiszem, hogy volna közöttünk egy is, ki a szabadelvű eszméknek és szabadelvűpárt vezérlelveinek őszintebb és tántoríthatlanabb híve volna nálamnál. Ezen utóbbi körülmény ad nekem bátorságot a megiszteltetésnek és felhívásnak engedni; de egyuttal arra kérem mélyen tisztelt polgártársaimat, hogy egyrészt működésomban nagybecsű tanácsukkal és tevékenységükkel támogattak, másrészt gyengéseim és esetleges botlásaim iránt elnézéssel viseltetni sziveskedjenek.

Mélyen tisztelt polgártársak! Gyakran hallottam és olvastam a szabadelvűpártnak szemére lobbantani, hogy csupán az országgyűlési képviselőválasztások ideje alatt ad magáról életjelt s hogy egyébként nem létezik. En a magam részéről úgy érzem — s azt hiszem igen sokan osztotnak nézetemben, — hogy e körülmény nemcsak hogy nem gáncsolandó, hanem inkább helyeslendő, mert a mennyire kívánatos, hogy a választások ideje alatt a párt minden egyes tagja a szabadelvűpárt vezérlelveinek győzedelmét minden tisztességes fegyverrel és meggyőződésének teljes melegevel iparkodik előmozdítani, épen annyira helyes és kívánatos az, hogy a választások le-

A „BÁCSKA” tárcája.

LÉHASÁGOK . . .

Csevegés: szerző felolvasta a zombori kaszinó-egyleti dalárda 1896. évi október 14-iki estélyén.

... A mai estélyen közreműködők között — tisztelt hölgyeim és uraim — nekem jutott, mint látom, a leg-halátlanabb szerep. Kötelességem az volna, hogy szóra-koztassam önöket s hogy ezt tehessem, mindenekelőtt szives figyelmükre volna szükségem. S mit tesznek dalostársaim? A helyett, hogy engem ebben támogat-nának, a cservenkaik*) ellenem szótt ármánykodására hajtanak s mint hallani méltóztattak, a Coradilla dallal valószínűs álomba ringató hangulatot keltenek. Tudom a cservenkaik most kaján mosolylyal szemlélik vergődésemet . . .

Szerencsétlenségemre, nagyon disztelen címet is választottam. Szorongattak, hamarjában oda vetettem s csak később vettem észre, mily nehéz a sor, ha az ember előbb készíti az akasztót, és azután varr kabátot hozzája, a helyett, hogy azt megfordítva cselekedné. Elkövettem azt a helytelenséget, hogy előbb volt meg a cím s csak azután lett meg a tartalom.

És milyen cím!

Hamarosan senki sem tudhatja, hogy tulajdonkép mi akar lenni egész beszélgetésem (hisz jó soká magam sem tudtam.) Aztán ez oly cím, melyet ily diszes társaságban tán nem is illik használni, mert a címnek alkalmas szavak közt roppant nagy a rangkülömbösége. Vannak szavak, mely a címben oly benyomást tesznek, mintha frakk-klakkal ellátott perfert gavallér lépett volna fel, — és vannak mások, melyek — mint az én címem is — a csavargót, a gamint, a bohém-et juttatják esztünkbe.

*) Dalárdánkban két tábor vív elkeseredett harcot egymással, a cservenkaik és a szelencsiek tápora. En az utóbbihoz tartozom.

Mi tagadás benne, ily parlagi dologról akarok én ezuttal szólni s ime tapasztalom, hogy a címet még sem választottam meg oly igen rosszul, habár a hangzása nem is elég érdekeltő, s minden inkább, csak előkelő nem.

Egyébiránt most már ugys mindegy . . .

A Coradillához intézett pin-pianissimók, a tönkretett hangulat s a cservenkaik diadalmamora közepette, tán legböleesebben akként cselekszem, ha lehetőleg rövid fogom mondandóimat.

A léhaságról akarok szólni, erről a furcsa emberi tulajdonságról, melyre majd mindenkinek van valami kárhóztató szava s melyet mégis megtűnnek, sőt vannak osztályok és körök, a hol örömet tűrik, sőt nevelik, biztatják, fejlesztik, gyarapítják s szinte el se lehetnek nélkülé . . .

A léhaság csunya dolog, hanem a magyar elnevezése, ez a magyar szó az egyenesen isteni! Valóságban a legtökéletesebb magyar szavak egyike. Honnan csepet ez bele a mi edes magyar nyelvünkbe, azt én nem tudom megmondani; megteremt benne, a többivel vegyest, időtlen időközön át. A kik közülünk más nyelvekben is járatosak, kabátjuk ujjából özőnével rázhatják ki a hasonló idegen nyelvű szavakat. Az az egy azonban bizonyos, hogy a sok szó között egy sem fejezi az illető fogalom minden elképzelhető árnyalatát oly tökéletességgel, mint ezt a magyar szó teszi. A mikor a magyar ember valamire rámondja, hogy az léhaság, akkor ezzel az egy szóval megállapította a tényállást és meghozta a végzést is fölötte és úgy tetszik, mintha a végzés akként volna meghozva, hogy ellene a felebbezés teljesen ki van zárva.

Nos hát egyetlen egy szótól többet kívánni igazságosan nem lehet . . .

A léhaság szó, a magyar ember ajkán, már a szó hangzása és kiejtése szerint is bizonyos kicsinyítő elitélést fejez ki s ép azért nem szabad a léhaságot a bohém-séggel, a diákok, írók és művészek gondatlan, fékezetlen életmódjával összezavarni, bár a kettő egy tőnek a hajtása. A bohém élet manap sok utánzóra talált, s a kik a majmolásnál többre nem vitték, azok-

nál a máskülömben szellemtől duzzadó bohém-ség közönséges léhasággá fajzott el, a minden irányu önző figyelmetlenségge, oly tulajdonságge, mely embernek és állatnak egyaránt kiállhatatlan.

Társadalmi életünk ennek a rut tempónak valóságos melegágya. A tettetett, majmolt vagy valóságos magauantságban (blazirtságban) ténfergő századvégi ember azt hiszi, hogy neki önzőnek kell és figyelmetlennnek szabad lennie. S ezeki belepottyán a léhaságba, maga sem tudja hogyan.

Igen bizony, hölgyeim és uraim, századvégi jelen-séggel állunk itt szemben. Knigge híres munkája, melyet mindannyian ösmertünk, a mult században, 1787-ben jelent meg s abban olyan fejezetet nem találni, mely a léhaságra ráillenék. Ez talán annak a jele hogy; a léhaságot akkor még nem ismerték, vagy legalább nem úgy félték tőle. Knigge ma élne, a léhaságnak egy-nél több fejezetet kellene szentelnie, mert bizony a léhaság ma már ott virít a minket környező közállapotok ugy-szólván minden redőjében.

Künn az utcán, benn a szalonban, szinte mindenttt találkozzunk a léhaság diszpéldányaival. Elrejtőzni nincs okuk, mert léhaság az a tulajdonság, mely némely emberek, némely emberek előtt, mint mondani szokás „igen jól áll” (rut germanismus!) Láttam férfiakat és — ne vegyék kérem rossz néven — hölgyeket is, kik ez alatt a vignetta alatt oly hitvány italt kínáltak; láttam másokat, sokat, kik mindent elfogadtak, ha ez a címke volt a butélián, mig e nélkül az aszurb sem kellett nekik . . . Csoda-e, ha akadnak oly emberek is, kik boldogulásukat egyedül a léhaságuknak köszönhetik?

Dehogy beszélék én egyedül arról a léhaságról, mely ajtóstól ront be a házba. Vagynak mégis annyira öntudatosak és műveltek, hogy az ilyeneket ugyanazon az uton, melyen berontottak, ki is szállítjuk. Ilyen léhaság csak neveléses, s a mi neveléses, az agyon van ítve. Ez nem veszélyes, mert nem életképes. Hanem mondok én egy-két esetet, mely a veszélyes, a bosszantó léhaságot illusztrálja.

Ime itt van a szerelem! Borzasztó nagyszabásu

zajlása után a kedélyek lecsendestüljenek s a valamennyiünket közösen és egyformán érdeklő városi és egyéb helyi kérdések elintézésében bennünket ne a pártszervelet, ne a pártterdek vezéreljen.

A zombori szabadelvűpárt a legutóbb megtartott országgyűlési képviselőválasztások óta nem működött, s ezen idő alatt a pártban többrendbeli változások állottak be.

A mai alakuló közgyűlés teendője tehát:

1. a párt rekonstrukciója,
2. a jelölt megválasztása,
3. és a jelölt programbeszédjének meghallgatása.

A midőn tehát a mai alakuló közgyűlést tiszteletteljesen üdvözölöm, egyuttal felkérem, hogy a zombori szabadelvűpárt megalakulása céljából négy alelnököt és négy jegyzőt, és a 100-as bizottságot megválasztani és a jelölt személyében megállapodni méltóztassanak.

A zombori szabadelvűpártot megalakultnak jelentem ki.

Ezután hasonló értelemben beszélt Vuics János társelnök szerb nyelven. Majd Koczkar Zsigmond ajánlatára megválasztották: alelnökké: Cziedler János, Vuics A. Miklós, id. Husvéth István és Koszanits Szilárd; jegyzökké: dr. Balogh Ernő, Bikár Nenád, dr. Bruck Armin és Jankovits Dusan.

Ezen választások megejtése után Koczkar Zsigmond a gyűlés további menetére nézve a következő javaslatot tette:

Mielőtt a 100-as bizottság megválasztását eszközölnék, celszerűnek vélem, hogy mai tárgysorozatunk legfontosabb részére, a képviselő jelölésére térjünk át.

Nem kívánom itt először mindazon jeles tulajdonságokat, melyeket mi jelöltünkben látni óhajtanánk, de egyet kétségtelenül megkívánunk tőle: hogy a szabadelvűpártunk és a párt sarkalatos alapelveinek tántoríthatlan híve legyen.

Van szerencsem kijelenteni a mélyen tisztelt alakuló közgyűlésnek, hogy városunk öt negyedében külön-külön nepes érdekeket tartottak arra nézve, hogy a párt egyáltalán jelöltet állítson-e s hogy kiben összpontosul a párt bizalma.

A válasz mind az öt városnegyedben és mindkét kérdésre egyhangú volt.

Az érkeztetlek abban állapodtak meg, hogy a zombori szabadelvűpárt számára és arra való tekintettel, hogy a küzdelmet a siker biztos reményével vehetjük fel, oly egyent jelölt meg, ki városi közéletünkben kitéjtett tevékenysége, tántoríthatlan párhúsége, magas intellektuális erényei és egyéniségének súlyával bizalmunkat teljes mértékben bírja s ez Széchenyi József, kit elfogadásra ajánlok.

Orási lelkesedéssel fogadták el az indítványt s kiáltották ki Széchenyi Józsefet jelöltnek. Koczkar Zsigmond indítványára a gyűlés egy küldöttséget választott, a melynek az volt a célja, hogy a jelöltért elmenjen, felkerje azt a megjelenésre s programbeszédének megtartására. A küldöttségbe beválasztottak: Fernbach Bálint, Rátay József, dr. Spitzer Mór, Bikár Simon, Falcione Lőrinc, Heindlhofer Róbert, Haméder Károly, Thum Vince, Bikár Péter, Ambrózovits Gyula, Pekánovits András, Gergurov Mladen, dr. Grüner Samu, Józits György, Másits Riszta.

A míg a küldöttség a jelölt megbívása céljából távol volt, a gyűlés megalakította a százas bizottságot. A százas bizottság tagjai lettek:

Belvárosban: Appelschöffer Ferenc, dr. Bruck Armin, dr. Czvetkovits Péter, Czirfusz Ferenc, dr. Danninger Ádám, Fernbach Bálint, Falcione Gyula, dr. Feles Adolf, Maximovits Szilárd, dr. Grüner Samu, Haméder Károly, Heindlhofer Róbert, ifj. Husvéth István, Jakobsits Mihály, Sándor Béla, dr. Spitzer Mór, Schlieszer Sándor, Vukicsevits Péter.

Felsővárosban: Dr. Alföldy Gedeon, Ambrozovits Gyula, Andráskai Alajos, Bárány Lipót, Blumenthal Lajos, Bittermann Nándor, Bruck Adolf, Dalmay József, Engel Adolf, Francz Mór, Józits György, Lóogó Simon, Kolub Henrik, Kaczvinsky Kálmán, Medvezky Zsigmond, Pribil Ernő, Pollák Pártos Samu, Radicevits Sándor, Schöffner Károly, dr. Thim József, Ugy Mibály, Vargay Ferenc, Veszelovszky Péter.

Az érkeztetlek abban állapodtak meg, hogy a zombori szabadelvűpárt számára és arra való tekintettel, hogy a küzdelmet a siker biztos reményével vehetjük fel, oly egyent jelölt meg, ki városi közéletünkben kitéjtett tevékenysége, tántoríthatlan párhúsége, magas intellektuális erényei és egyéniségének súlyával bizalmunkat teljes mértékben bírja s ez Széchenyi József, kit elfogadásra ajánlok.

Orási lelkesedéssel fogadták el az indítványt s kiáltották ki Széchenyi Józsefet jelöltnek. Koczkar Zsigmond indítványára a gyűlés egy küldöttséget választott, a melynek az volt a célja, hogy a jelöltért elmenjen, felkerje azt a megjelenésre s programbeszédének megtartására. A küldöttségbe beválasztottak: Fernbach Bálint, Rátay József, dr. Spitzer Mór, Bikár Simon, Falcione Lőrinc, Heindlhofer Róbert, Haméder Károly, Thum Vince, Bikár Péter, Ambrózovits Gyula, Pekánovits András, Gergurov Mladen, dr. Grüner Samu, Józits György, Másits Riszta.

A míg a küldöttség a jelölt megbívása céljából távol volt, a gyűlés megalakította a százas bizottságot. A százas bizottság tagjai lettek:

Belvárosban: Appelschöffer Ferenc, dr. Bruck Armin, dr. Czvetkovits Péter, Czirfusz Ferenc, dr. Danninger Ádám, Fernbach Bálint, Falcione Gyula, dr. Feles Adolf, Maximovits Szilárd, dr. Grüner Samu, Haméder Károly, Heindlhofer Róbert, ifj. Husvéth István, Jakobsits Mihály, Sándor Béla, dr. Spitzer Mór, Schlieszer Sándor, Vukicsevits Péter.

Felsővárosban: Dr. Alföldy Gedeon, Ambrozovits Gyula, Andráskai Alajos, Bárány Lipót, Blumenthal Lajos, Bittermann Nándor, Bruck Adolf, Dalmay József, Engel Adolf, Francz Mór, Józits György, Lóogó Simon, Kolub Henrik, Kaczvinsky Kálmán, Medvezky Zsigmond, Pribil Ernő, Pollák Pártos Samu, Radicevits Sándor, Schöffner Károly, dr. Thim József, Ugy Mibály, Vargay Ferenc, Veszelovszky Péter.

Az érkeztetlek abban állapodtak meg, hogy a zombori szabadelvűpárt számára és arra való tekintettel, hogy a küzdelmet a siker biztos reményével vehetjük fel, oly egyent jelölt meg, ki városi közéletünkben kitéjtett tevékenysége, tántoríthatlan párhúsége, magas intellektuális erényei és egyéniségének súlyával bizalmunkat teljes mértékben bírja s ez Széchenyi József, kit elfogadásra ajánlok.

Orási lelkesedéssel fogadták el az indítványt s kiáltották ki Széchenyi Józsefet jelöltnek. Koczkar Zsigmond indítványára a gyűlés egy küldöttséget választott, a melynek az volt a célja, hogy a jelöltért elmenjen, felkerje azt a megjelenésre s programbeszédének megtartására. A küldöttségbe beválasztottak: Fernbach Bálint, Rátay József, dr. Spitzer Mór, Bikár Simon, Falcione Lőrinc, Heindlhofer Róbert, Haméder Károly, Thum Vince, Bikár Péter, Ambrózovits Gyula, Pekánovits András, Gergurov Mladen, dr. Grüner Samu, Józits György, Másits Riszta.

A míg a küldöttség a jelölt megbívása céljából távol volt, a gyűlés megalakította a százas bizottságot. A százas bizottság tagjai lettek:

Belvárosban: Appelschöffer Ferenc, dr. Bruck Armin, dr. Czvetkovits Péter, Czirfusz Ferenc, dr. Danninger Ádám, Fernbach Bálint, Falcione Gyula, dr. Feles Adolf, Maximovits Szilárd, dr. Grüner Samu, Haméder Károly, Heindlhofer Róbert, ifj. Husvéth István, Jakobsits Mihály, Sándor Béla, dr. Spitzer Mór, Schlieszer Sándor, Vukicsevits Péter.

Felsővárosban: Dr. Alföldy Gedeon, Ambrozovits Gyula, Andráskai Alajos, Bárány Lipót, Blumenthal Lajos, Bittermann Nándor, Bruck Adolf, Dalmay József, Engel Adolf, Francz Mór, Józits György, Lóogó Simon, Kolub Henrik, Kaczvinsky Kálmán, Medvezky Zsigmond, Pribil Ernő, Pollák Pártos Samu, Radicevits Sándor, Schöffner Károly, dr. Thim József, Ugy Mibály, Vargay Ferenc, Veszelovszky Péter.

Az érkeztetlek abban állapodtak meg, hogy a zombori szabadelvűpárt számára és arra való tekintettel, hogy a küzdelmet a siker biztos reményével vehetjük fel, oly egyent jelölt meg, ki városi közéletünkben kitéjtett tevékenysége, tántoríthatlan párhúsége, magas intellektuális erényei és egyéniségének súlyával bizalmunkat teljes mértékben bírja s ez Széchenyi József, kit elfogadásra ajánlok.

Orási lelkesedéssel fogadták el az indítványt s kiáltották ki Széchenyi Józsefet jelöltnek. Koczkar Zsigmond indítványára a gyűlés egy küldöttséget választott, a melynek az volt a célja, hogy a jelöltért elmenjen, felkerje azt a megjelenésre s programbeszédének megtartására. A küldöttségbe beválasztottak: Fernbach Bálint, Rátay József, dr. Spitzer Mór, Bikár Simon, Falcione Lőrinc, Heindlhofer Róbert, Haméder Károly, Thum Vince, Bikár Péter, Ambrózovits Gyula, Pekánovits András, Gergurov Mladen, dr. Grüner Samu, Józits György, Másits Riszta.

A míg a küldöttség a jelölt megbívása céljából távol volt, a gyűlés megalakította a százas bizottságot. A százas bizottság tagjai lettek:

Belvárosban: Appelschöffer Ferenc, dr. Bruck Armin, dr. Czvetkovits Péter, Czirfusz Ferenc, dr. Danninger Ádám, Fernbach Bálint, Falcione Gyula, dr. Feles Adolf, Maximovits Szilárd, dr. Grüner Samu, Haméder Károly, Heindlhofer Róbert, ifj. Husvéth István, Jakobsits Mihály, Sándor Béla, dr. Spitzer Mór, Schlieszer Sándor, Vukicsevits Péter.

Szelencében: Benya András, Bosnyák Antal ifj., Csonits Gyula, Dodits Nikola, dr. Duchon János, Feuermann Manó, Schützler Ferenc, Huber Antal, Handler Jakab, Jeszenszky Dező, Józits Antal, János Gusztáv, Lang Flórián, Lukits Antal, Milla András, Miklósi Vilmos, Matzitz Gusztáv, Oltványi Ferenc, Preszly János, Tápay István.

Bánáiban: Matusék Zsigmond, Adamovits Mihály, Schaffer Kristóf, Pekánovits András, Rados Márkó, Keller András, Cservenka Lajos, Herold Károly, Zsuffa György, Zsibory Antal, Huck Ede, Thum Adolf, Juhász Péter, Gvozden Vazul, Ovczin Stanko, Dzsinitis István, Antunov, Bosnyák Gyena, Mattarics Luka, Pekánovics Gyula.

Cservenkában: Bikár Péter, Blagojevits János, Karakasevits Milivoj, Kossanits Koszta, Gergurov Dániel, Theodorovits István, Georgjevits Koszta, dr. Krónits István, Gergurov István, Paicsirski Milán, Jezdimirovits Lyubomir, dr. Pavlovits Simon, Bugarszky Miklós, Gergurov Szredoje, Lugumerszky Nikola, Masits Riszta, Bikár Simon.

A bizottság megalakítása után Koczkar Zsigmond a jelölt megérkezéseig a gyűlést felfüggesztette.

Széchenyi József programbeszéde.

Az utcáról, a „Vadászkürt“ előtt összerégett nép ajkáról felhangzó lelkes éljenzés jelezte a jelölt, Széchenyi József megérkezését. S a mikor a jelölt a „Vadászkürt“ termében megjelent, a lelkes éljenzés percekig tartott s valóságilag megrezgett a terem falait. Nyilvánvalóvá lett, milyen büszke öröm tölti el a zombori szabadelvűpárti választók lelkét, hogy Széchenyi Józsefet tisztelhesse meg bizalmával.

Koczkar Zsigmond a következő beszéddel üdvözölte Széchenyi Józsefet:

Kedves barátunk!

A zombori szabadelvűpárt ma megalakult közgyűlése egyhangúlag és lelkesedéssel abban állapodott meg, hogy az 1896. november 23-ai összehívott országgyűlésre a zombori kerületben nagyságot kéri fel a képviselőjelöltségre.

A midőn nagyságot a közgyűlés nevében tiszteletteljesen üdvözölöm, egyuttal felkérem, hogy programbeszédét megtartani sziveskedjék.

Vuics János hasonló értelmű beszédet intézett a jelölthöz, mire Széchenyi József a következő általános helyesléssel kísért, szonoki hévvel elmondott, magvas programbeszédét mondotta el előbb magyar s azután szerb nyelven:

Uram, tisztelt választó polgártársaim!

Mielőtt a jelen politikai helyzet s hazánkban ma uralkodó politikai irányzatokról s azokból kifolyóan a különböző pártok állásfoglalásáról szerény nézetemet, véleményemet elmondanám, tartozom azon kijelentéssel, hogy a mélyen tisztelt választóknak hálás köszönetet mondjak azon meleg érdeklődésért, melyet ily nagyszámú megjelenéssel tanúsítani sziveskedtek.

Midőn már régebben hozzám is eljutott a híre annak, hogy az ország képviselői állásra a t. választók közül többen az én igénytelenségem jelölését is szóba hozták s midőn ez mindinkább és inkább elterjedtebbé lőn, ösztönöz megvallom, gondolkodóba estem, keresni s kutatni kezdtem azokat az okokat, melyek az én jelölésémet így egészen váratlanul felszínre hozták, hiszen én a szorosabb értelemben vett politikával már régóta fogva nem foglalkozom, oly fényes tehetségeim sincsenek, hogy azok lehetek volna szülőkei jelölésemnek és midőn ez mégis formális alakot öltött és a tisztelt választók egy tekintélyes részének bizalmából kifolyóan városunk mélyen tisztelt szabadelvűpártja részéről a jelöltség elfogadásával megkínáltattam, egy percig sem haboztam s készséggel a jelöltség elfogadására nyomban ki is jelentettem, mert azt a polgártársi bizalom oly közöledésének tekintettem, mely mindenkére a legnagyobb megtiszteltetés s a legfényesebb kitüntetés számba megy, melynek elfogadására a jelszót mindenkinek a bafias kötelesség adja ki s mely elől, legyen az bármily esélyeknek is alátvetve, legyen az bármily nehéz és terhes feladatokkal is egybekötve, nézetem szerint senkinek kitérni nem lehet, nem szabad.

Midőn már régebben hozzám is eljutott a híre annak, hogy az ország képviselői állásra a t. választók közül többen az én igénytelenségem jelölését is szóba hozták s midőn ez mégis formális alakot öltött és a tisztelt választók egy tekintélyes részének bizalmából kifolyóan városunk mélyen tisztelt szabadelvűpártja részéről a jelöltség elfogadásával megkínáltattam, egy percig sem haboztam s készséggel a jelöltség elfogadására nyomban ki is jelentettem, mert azt a polgártársi bizalom oly közöledésének tekintettem, mely mindenkére a legnagyobb megtiszteltetés s a legfényesebb kitüntetés számba megy, melynek elfogadására a jelszót mindenkinek a bafias kötelesség adja ki s mely elől, legyen az bármily esélyeknek is alátvetve, legyen az bármily nehéz és terhes feladatokkal is egybekötve, nézetem szerint senkinek kitérni nem lehet, nem szabad.

Midőn már régebben hozzám is eljutott a híre annak, hogy az ország képviselői állásra a t. választók közül többen az én igénytelenségem jelölését is szóba hozták s midőn ez mégis formális alakot öltött és a tisztelt választók egy tekintélyes részének bizalmából kifolyóan városunk mélyen tisztelt szabadelvűpártja részéről a jelöltség elfogadásával megkínáltattam, egy percig sem haboztam s készséggel a jelöltség elfogadására nyomban ki is jelentettem, mert azt a polgártársi bizalom oly közöledésének tekintettem, mely mindenkére a legnagyobb megtiszteltetés s a legfényesebb kitüntetés számba megy, melynek elfogadására a jelszót mindenkinek a bafias kötelesség adja ki s mely elől, legyen az bármily esélyeknek is alátvetve, legyen az bármily nehéz és terhes feladatokkal is egybekötve, nézetem szerint senkinek kitérni nem lehet, nem szabad.

Midőn már régebben hozzám is eljutott a híre annak, hogy az ország képviselői állásra a t. választók közül többen az én igénytelenségem jelölését is szóba hozták s midőn ez mégis formális alakot öltött és a tisztelt választók egy tekintélyes részének bizalmából kifolyóan városunk mélyen tisztelt szabadelvűpártja részéről a jelöltség elfogadásával megkínáltattam, egy percig sem haboztam s készséggel a jelöltség elfogadására nyomban ki is jelentettem, mert azt a polgártársi bizalom oly közöledésének tekintettem, mely mindenkére a legnagyobb megtiszteltetés s a legfényesebb kitüntetés számba megy, melynek elfogadására a jelszót mindenkinek a bafias kötelesség adja ki s mely elől, legyen az bármily esélyeknek is alátvetve, legyen az bármily nehéz és terhes feladatokkal is egybekötve, nézetem szerint senkinek kitérni nem lehet, nem szabad.

Midőn már régebben hozzám is eljutott a híre annak, hogy az ország képviselői állásra a t. választók közül többen az én igénytelenségem jelölését is szóba hozták s midőn ez mégis formális alakot öltött és a tisztelt választók egy tekintélyes részének bizalmából kifolyóan városunk mélyen tisztelt szabadelvűpártja részéről a jelöltség elfogadásával megkínáltattam, egy percig sem haboztam s készséggel a jelöltség elfogadására nyomban ki is jelentettem, mert azt a polgártársi bizalom oly közöledésének tekintettem, mely mindenkére a legnagyobb megtiszteltetés s a legfényesebb kitüntetés számba megy, melynek elfogadására a jelszót mindenkinek a bafias kötelesség adja ki s mely elől, legyen az bármily esélyeknek is alátvetve, legyen az bármily nehéz és terhes feladatokkal is egybekötve, nézetem szerint senkinek kitérni nem lehet, nem szabad.

Midőn már régebben hozzám is eljutott a híre annak, hogy az ország képviselői állásra a t. választók közül többen az én igénytelenségem jelölését is szóba hozták s midőn ez mégis formális alakot öltött és a tisztelt választók egy tekintélyes részének bizalmából kifolyóan városunk mélyen tisztelt szabadelvűpártja részéről a jelöltség elfogadásával megkínáltattam, egy percig sem haboztam s készséggel a jelöltség elfogadására nyomban ki is jelentettem, mert azt a polgártársi bizalom oly közöledésének tekintettem, mely mindenkére a legnagyobb megtiszteltetés s a legfényesebb kitüntetés számba megy, melynek elfogadására a jelszót mindenkinek a bafias kötelesség adja ki s mely elől, legyen az bármily esélyeknek is alátvetve, legyen az bármily nehéz és terhes feladatokkal is egybekötve, nézetem szerint senkinek kitérni nem lehet, nem szabad.

Midőn már régebben hozzám is eljutott a híre annak, hogy az ország képviselői állásra a t. választók közül többen az én igénytelenségem jelölését is szóba hozták s midőn ez mégis formális alakot öltött és a tisztelt választók egy tekintélyes részének bizalmából kifolyóan városunk mélyen tisztelt szabadelvűpártja részéről a jelöltség elfogadásával megkínáltattam, egy percig sem haboztam s készséggel a jelöltség elfogadására nyomban ki is jelentettem, mert azt a polgártársi bizalom oly közöledésének tekintettem, mely mindenkére a legnagyobb megtiszteltetés s a legfényesebb kitüntetés számba megy, melynek elfogadására a jelszót mindenkinek a bafias kötelesség adja ki s mely elől, legyen az bármily esélyeknek is alátvetve, legyen az bármily nehéz és terhes feladatokkal is egybekötve, nézetem szerint senkinek kitérni nem lehet, nem szabad.

Midőn már régebben hozzám is eljutott a híre annak, hogy az ország képviselői állásra a t. választók közül többen az én igénytelenségem jelölését is szóba hozták s midőn ez mégis formális alakot öltött és a tisztelt választók egy tekintélyes részének bizalmából kifolyóan városunk mélyen tisztelt szabadelvűpártja részéről a jelöltség elfogadásával megkínáltattam, egy percig sem haboztam s készséggel a jelöltség elfogadására nyomban ki is jelentettem, mert azt a polgártársi bizalom oly közöledésének tekintettem, mely mindenkére a legnagyobb megtiszteltetés s a legfényesebb kitüntetés számba megy, melynek elfogadására a jelszót mindenkinek a bafias kötelesség adja ki s mely elől, legyen az bármily esélyeknek is alátvetve, legyen az bármily nehéz és terhes feladatokkal is egybekötve, nézetem szerint senkinek kitérni nem lehet, nem szabad.

Midőn már régebben hozzám is eljutott a híre annak, hogy az ország képviselői állásra a t. választók közül többen az én igénytelenségem jelölését is szóba hozták s midőn ez mégis formális alakot öltött és a tisztelt választók egy tekintélyes részének bizalmából kifolyóan városunk mélyen tisztelt szabadelvűpártja részéről a jelöltség elfogadásával megkínáltattam, egy percig sem haboztam s készséggel a jelöltség elfogadására nyomban ki is jelentettem, mert azt a polgártársi bizalom oly közöledésének tekintettem, mely mindenkére a legnagyobb megtiszteltetés s a legfényesebb kitüntetés számba megy, melynek elfogadására a jelszót mindenkinek a bafias kötelesség adja ki s mely elől, legyen az bármily esélyeknek is alátvetve, legyen az bármily nehéz és terhes feladatokkal is egybekötve, nézetem szerint senkinek kitérni nem lehet, nem szabad.

Midőn már régebben hozzám is eljutott a híre annak, hogy az ország képviselői állásra a t. választók közül többen az én igénytelenségem jelölését is szóba hozták s midőn ez mégis formális alakot öltött és a tisztelt választók egy tekintélyes részének bizalmából kifolyóan városunk mélyen tisztelt szabadelvűpártja részéről a jelöltség elfogadásával megkínáltattam, egy percig sem haboztam s készséggel a jelöltség elfogadására nyomban ki is jelentettem, mert azt a polgártársi bizalom oly közöledésének tekintettem, mely mindenkére a legnagyobb megtiszteltetés s a legfényesebb kitüntetés számba megy, melynek elfogadására a jelszót mindenkinek a bafias kötelesség adja ki s mely elől, legyen az bármily esélyeknek is alátvetve, legyen az bármily nehéz és terhes feladatokkal is egybekötve, nézetem szerint senkinek kitérni nem lehet, nem szabad.

Midőn már régebben hozzám is eljutott a híre annak, hogy az ország képviselői állásra a t. választók közül többen az én igénytelenségem jelölését is szóba hozták s midőn ez mégis formális alakot öltött és a tisztelt választók egy tekintélyes részének bizalmából kifolyóan városunk mélyen tisztelt szabadelvűpártja részéről a jelöltség elfogadásával megkínáltattam, egy percig sem haboztam s készséggel a jelöltség elfogadására nyomban ki is jelentettem, mert azt a polgártársi bizalom oly közöledésének tekintettem, mely mindenkére a legnagyobb megtiszteltetés s a legfényesebb kitüntetés számba megy, melynek elfogadására a jelszót mindenkinek a bafias kötelesség adja ki s mely elől, legyen az bármily esélyeknek is alátvetve, legyen az bármily nehéz és terhes feladatokkal is egybekötve, nézetem szerint senkinek kitérni nem lehet, nem szabad.

Midőn már régebben hozzám is eljutott a híre annak, hogy az ország képviselői állásra a t. választók közül többen az én igénytelenségem jelölését is szóba hozták s midőn ez mégis formális alakot öltött és a tisztelt választók egy tekintélyes részének bizalmából kifolyóan városunk mélyen tisztelt szabadelvűpártja részéről a jelöltség elfogadásával megkínáltattam, egy percig sem haboztam s készséggel a jelöltség elfogadására nyomban ki is jelentettem, mert azt a polgártársi bizalom oly közöledésének tekintettem, mely mindenkére a legnagyobb megtiszteltetés s a legfényesebb kitüntetés számba megy, melynek elfogadására a jelszót mindenkinek a bafias kötelesség adja ki s mely elől, legyen az bármily esélyeknek is alátvetve, legyen az bármily nehéz és terhes feladatokkal is egybekötve, nézetem szerint senkinek kitérni nem lehet, nem szabad.

Midőn már régebben hozzám is eljutott a híre annak, hogy az ország képviselői állásra a t. választók közül többen az én igénytelenségem jelölését is szóba hozták s midőn ez mégis formális alakot öltött és a tisztelt választók egy tekintélyes részének bizalmából kifolyóan városunk mélyen tisztelt szabadelvűpártja részéről a jelöltség elfogadásával megkínáltattam, egy percig sem haboztam s készséggel a jelöltség elfogadására nyomban ki is jelentettem, mert azt a polgártársi bizalom oly közöledésének tekintettem, mely mindenkére a legnagyobb megtiszteltetés s a legfényesebb kitüntetés számba megy, melynek elfogadására a jelszót mindenkinek a bafias kötelesség adja ki s mely elől, legyen az bármily esélyeknek is alátvetve, legyen az bármily nehéz és terhes feladatokkal is egybekötve, nézetem szerint senkinek kitérni nem lehet, nem szabad.

Midőn már régebben hozzám is eljutott a híre annak, hogy az ország képviselői állásra a t. választók közül többen az én igénytelenségem jelölését is szóba hozták s midőn ez mégis formális alakot öltött és a tisztelt választók egy tekintélyes részének bizalmából kifolyóan városunk mélyen tisztelt szabadelvűpártja részéről a jelöltség elfogadásával megkínáltattam, egy percig sem haboztam s készséggel a jelöltség elfogadására nyomban ki is jelentettem, mert azt a polgártársi bizalom oly közöledésének tekintettem, mely mindenkére a legnagyobb megtiszteltetés s a legfényesebb kitüntetés számba megy, melynek elfogadására a jelszót mindenkinek a bafias kötelesség adja ki s mely elől, legyen az bármily esélyeknek is alátvetve, legyen az bármily nehéz és terhes feladatokkal is egybekötve, nézetem szerint senkinek kitérni nem lehet, nem szabad.

Midőn már régebben hozzám is eljutott a híre annak, hogy az ország képviselői állásra a t. választók közül többen az én igénytelenségem jelölését is szóba hozták s midőn ez mégis formális alakot öltött és a tisztelt választók egy tekintélyes részének bizalmából kifolyóan városunk mélyen tisztelt szabadelvűpártja részéről a jelöltség elfogadásával megkínáltattam, egy percig sem haboztam s készséggel a jelöltség elfogadására nyomban ki is jelentettem, mert azt a polgártársi bizalom oly közöledésének tekintettem, mely mindenkére a legnagyobb megtiszteltetés s a legfényesebb kitüntetés számba megy, melynek elfogadására a jelszót mindenkinek a bafias kötelesség adja ki s mely elől, legyen az bármily esélyeknek is alátvetve, legyen az bármily nehéz és terhes feladatokkal is egybekötve, nézetem szerint senkinek kitérni nem lehet, nem szabad.

Midőn már régebben hozzám is eljutott a híre annak, hogy az ország képviselői állásra a t. választók közül többen az én igénytelenségem jelölését is szóba hozták s midőn ez mégis formális alakot öltött és a tisztelt választók egy tekintélyes részének bizalmából kifolyóan városunk mélyen tisztelt szabadelvűpártja részéről a jelöltség elfogadásával megkínáltattam, egy percig sem haboztam s készséggel a jelöltség elfogadására nyomban ki is jelentettem, mert azt a polgártársi bizalom oly közöledésének tekintettem, mely mindenkére a legnagyobb megtiszteltetés s a legfényesebb kitüntetés számba megy, melynek elfogadására a jelszót mindenkinek a bafias kötelesség adja ki s mely elől, legyen az bármily esélyeknek is alátvetve, legyen az bármily nehéz és terhes feladatokkal is egybekötve, nézetem szerint senkinek kitérni nem lehet, nem szabad.

Tekintsük már most t. választók azon felette fontos s az ország legvitalisabb érdekeit érintő s a jövő országgyűlés által megoldandó kérdések egész hosszú sorozatát; arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy a nemzetnek a legnagyobb egyetértés, a legnagyobb összetartásra van szüksége, hogy mindezen kérdéseket, főleg és különösen pedig azokat, melyek — hogy úgy mondjam — létalapiját, létföltétét képezik az országnak, jól és sikeresen megoldhassa.

A kívánatos egyetértés és összetartás helyett azonban ma már 5 pártra tagolta szét magát az ország, kisebb-nagyobb számban minden pártnak vannak hívei, vannak apostolai, midőn tehát azok politikai irányzatairól nézetet, véleményt nyilvánított, távol van tőlem, mintha én azoknak, kiknek pártjához nem tartozom hazafiságát akarnám kétségbe vonni, hisz alkotmányos államban mindenkinek meg van a joga, meg a szabadsága oly eszmék diadalára törekedni, melyeket ő az országra nézve üdvösöknek vél: de mert érzem, hogy egy képviselőjelölt, midőn politikai hitvallást tesz, az ő egész bensejének feltárásával tartozik a választóknak, ép azért kötelességemnek tartom nemcsak az én saját pártállásomat megismertetni, de lehető rövidséggel elmondani azon főbb okokat is, melyek engem a szabadelvűpárton kívül eső többi pártoktól elválasztanak.

Politikai illemből elsőben ezekről és pedig legelőször is a függetlenségi és 48-as pártról szólok, mely ma már két vezér vezetése alatt, két táborra oszlott, ezek mindegyike a 67-iki kiegyezést rossznak s különféle variációban azt mondja, hogy ha a nemzet élni akar, azt a rossz kiegyezést meg kell változtatni s azt az áldatlan közös ügyes állapotot meg kell szüntetni.

Igen ám! csak hogy azt a mi helyzetünkre, szem előtt tartva hazánk speciális viszonyait, nézetem szerint alkalmazni nem lehet.

Hiszen már a pragmatika sanctiót beiktatott 1723-iki törvény szerint, melynek fundamentumát a 67-iki kiegyezés építte, Magyarország a Monarchia másik államával egy és ugyanazon uralkodó alatt állván, ezen országokat az uralkodó mint elválaszthatlanokat bírja s így együtt kötelesek a trónt s egymás biztonságát, a jog, a törvény és az alkotmány alapján megvédeni; ebből folyóan vannak a monarchia, bár egymástól teljesen független két állama közt oly kérdések, oly kötelezettségek, melyeket egyoldalulag sem az egyik, sem a másik meg nem változthat s így a 67-iki kiegyezési törvény az ország nagy s beláthatatlan kimenetelű megalkotásához nélkül alapszabályként megfogalmazni nem lehet; erős a hitem és szent a meggyőződésem, hogy Magyarország boldog, fejlődő és szabad nem lehet másként, mint a 67-iki törvény alapján, koronás királlyal való egyetértés és együttműködésben; hisz 30 éves tapasztalat bizonyítja mennyire fejlődött, mennyire gyarapodott és mennyire erősödött ezen időszak alatt Magyarország.

Másodsorban szólni kívánok azon politikai irányzatról, melynek sok más helyütt is, de mindannyiunk tudomása szerint itt a mi városunkban is a választók egy részénél hívei és követői vannak s ez: a nemzeti párt.

Ez a közjogi alapon álló párt elismeri, hogy a 67-es kiegyezés jó, de a törvényben megfektetett, Magyarországot megillető jogok egész hatályukban nem alkalmazhatók s hogy a rajta alapuló törvények meg nem tartatnak.

Már engedelmet kérek, a ki ösztönöz, minden pártszerveletétől menten Magyarországon körülnéz, minden elfogulatlan ítélőnek be kell ismernie, hogy Magyarország alkotmánya nemcsak hogy meg nem sérített, de igenis tiszteletben tartott s törvényeink 1867 óta egész hatályukban megtartottak.

Áttérek most már a múlt országgyűlésen számban ugyan csekély, de kétségkívül nagy erőtenyezővel bíró pártunkra.

Ebben a pártban nézetem szerint oly politikai irányzatok nincsenek, melyek őt a szabadelvűpárttal komoly ellentétbe hozhatnák.

Van ugyan még egy ugyancsak még keletkezében levő, de úgy hiszem nagyra nem növekedő ugynevezett néppárt, mely főleg az egyházpolitikai kérdésekben tér el a többiekétől; ez a párt vallási animozsiáson nyugszik s erre úgy hiszem egy felekezeten sincs szüksége.

Legutóljára hagyom a szabadelvűpártot, programomnak az a rövid hű kifejezője, — hogy ehhez a párthoz tartozom, — mert a szabadelvűség volt e nemzetnek mindig fejlesztője és fentartója, ennek a pártnak vallom elveit, mert meggyőződtem, hogy ezen párt nemcsak elnevezésben szabadelvű, de alkotásában is az.

Jól ismertek azok önök előtt t. választók s így elesik annak a szükség, hogy azok részletes felsorolásával fárasszam önöket, csak egész általánosságban említem fel, hogy a népképviselőt ezen legnagyobb pártjának vezetése alatt hazánk viszonyai nemcsak hogy konszolidálva lettek, de ennek a pártnak irányzatai folytán sikerült a pénzügyek biztos alapon nyugvó rendezésével az országot szellemi és kulturális téren arra a polcra emelni, melylyel őt a többi művelt nagy nemzetek sorába oly fényes eredménnyel beiktatta; sok üdvös törvényt alkotott, így a sok többi közül csak a közigazgatási bíróságról és a bűnvádi perrendtartásról szóló törvényeket említem fel, melyek mint korszerű alkotó intézmények ezen a téren is a jogegységét biztosítják a nemzetnek.

<

országban ma már, úgy számbeli aránya, mint értelmiségénél fogva számottevő iparos osztályt a gyári és nagyipar versenyében a megelőzetes tüzelme és nehézsége elé állítaná s hogy ez be ne következzen, oly törvényhozási intézkedést tartok szükségesnek, mely ezen immár akuttá vált bajon hivatva legyen segíteni s azt orvosolni.

De a népek és nemzeteknek nemcsak politikájuk, hanem — még pedig első sorban — vallásuk is van; s a mennyiben a felekezetek egyházi autonómiájuk kérdése törvényhozási intézkedés tárgyát képezné, ha szavam lesz hozzá, már most határozottan kijelentem, hogy minden vallási felekezetnek s így az ép most szervezés alatt levő katolikus, valamint a szerb egyházi autonómia törvénybiztosította jogainak sértetlen és teljes épségbeni fentartását fogom követelni.

A mint eddig elhatározásaim s cselekedeteimben mindig legjobb meggyőződésemet követtem, ez fog engem vezérelni a jövőben is s ha az általam mélyen tisztelt választók lelkes közrelátásával sikerül a zombori szabadalvúpartnak immár kibontott zászlaját diadalra vinni és szerencsés leszek önök nagybecsű bizalmának a jövő országgyűlésen letéteményesévé lenni, engem mindig azon a helyen fog találni, ahol szabadeszmék és az igazi szabadelvűségért küzdenek s ahol az egész országra áldásosan kiható nemzetgazdaság fejlesztése és istapálásával az ország jóléte, boldogsága s felvirágzására munkálkodnak.

Eddig mint elnök a törvénykezés terén, de boldog és szerencsés leszek, ha más irányban a politikai téren tehetek szolgálatot drága hazámnak, szeretett városomnak és Zombor város érdemes polgárainak.

Ezek után, ha a tisztelt választók az általam imént kifejtett nézeteimet, elveimet osztják, úgy kérem önöket válasszanak meg.

A beszéd elhangzása után ismét felharsant a szűnni nem akaró, lelkes éljenzés. Az éljenzés lecsillapulta után Koczkar Zsigmond a következő szavakkal zárta be az ülést:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Azon elvek, melyeket az imént szeretve tisztelt jelöltünk ajkairól hallottunk, a szabadalvúpart alapelveivel teljesen megegyeznek és egyuttal alkalmasak arra, hogy városunk lakosságában az egyetértést, a testvéri szeretetet, a különböző vallásfelekezetek közötti jó viszonyt és ekként városunk szellemi és anyagi előhaladását előmozdítsák.

A midőn tehát szeretet jelöltünknek a zombori szabadalvúpart nevében köszönetet mondok, hogy a jelöltséget elfogadni szives volt, egyuttal arra kérem önöket tisztelt polgártársaim, hogy a szenvedélyesség mellőzésével, de meggyőződésükkel teljes melegevel s minden törvényes és tisztességes fegyverrel odabassanak, hogy a szabadalvúpart zászlaja alatt jelöltünket győzelemre segítsék.

Egyéb tárgy hiányában az ülést azon kívánsággal rekesztem be, hogy éljen Széchényi József követünk!

Hasonló szavakkal zárta be az ülést Vuits János társelnök szerb nyelven.

Mikor Széchényi József eltávozott, a nagyszámú választók ujjal leírhatlan lelkesedéssel éltették benne a zombori szabadalvúpart illusztrált jelöltjét. S később is, délután s azóta folyton-folyvást hallatszik utcahosszat a lelkes kiáltás:

Éljen Széchényi József!

Apponyi Bácsme gyében.

Zombor, 1896. október 19.

Delelője felé közeledik megénkben is a választási harc. A fejét vesztett ellenzéki pártok ide-oda kapkodnak. Úgyszólván óránként új és új ellenzéki jelöltek tűnnek el, tűnnek fel a látáhatáron. Paktum és zavar van az ellenzéki táborban mindenfelé; szövetkezik függetlenségi párt a nemzetiségekkel Ujvidéken, az ellenzék összes árnyalata a pánszláv Stefanovicssal Kulpinban, a nemzeti párt a néppárttal Apatinban, Tovarisován, Rigycián, a néppárt viszont a nemzeti pártnak segít Hódsághon, Kula-Verbászon stb. s ki tudná mind előszámlálni miféle matematikai műveletekre állapítja a kormányellenes vezérkar reményeit.

Ebbe a chaosba hozták le gróf Apponyi Albertet, közéletünk e kitünőségét, hogy az ő zseniális talentuma, deducáló, inducáló és analízáló képessége gyujtsa világot, oszlassa el a sűrű ellenzéki ködöt, jelezen irányt a vezéreknek s megmutassa a boldogulás utját azon polgártársainknak, kiket egy és más ok kelletlenül bár, de visszatart a tisztán és fényesen ragyogó szabadalvúpart zászló támogatásától.

A politikai higgadtóság, az illem magas foka, mely Bácsme gyé szabadalvúpart polgárait mindig áthatotta, csak természetessé teszi, hogy gróf Apponyi Albertet mindenütt kellő tisztelettel fogadják és hallgassák. A szabadalvúpart komoly-sága egy hiszük se Zomborban, se egyebütt e me gyében jogos szemrehányásra se a multban, se a jelenben nem szolgáltatott okot. De azt azután nem habozunk kijelenteni s a viszonyok ismerete alapján konstatálni is, hogy először Apponyi Albert gróf kiváló egyénisége dacára a legparányibb rést se tudott tűni se Zomborban, se egyebütt a me gyében a szabadalvúpart erős táborának az igazság fegyvereivel vértezett hadállásán, másodsor bűbajos beszéde vajmi keveset tisztította meg a chaost, mely a kormány elleneseit fogva tartja.

Apponyi zombori fogadtatását hidegnek, az ellenzéki polgárok lelkesedései lanyhának, a nemes

gróf politikai beszédét pedig — minden kiváló-sága dacára — sablonszerűnek találtuk.

A fogadtatáshoz s az ellenzéki polgártársak lelkesedésének csekély mérvéhez, illetve ennek kritikájához nincs jogunk, mert ez a dolog különösen most, a mikor a pártpolitikai harcok idejét éljük, tisztán az ellenzék belügyét képezi; csak azt a tényt említhetjük meg, hogy a fogadtatás és az ellenzéki polgárok megjelenése épen nem állott arányban sem azzal az erővel, melyet magukról hirdettek, sem azzal a lelkesedéssel, melylyel ők „imádott vezérük” iránt viseltetnek. A tegnapielőtti est kevés választó polgár szerény tüntetésének képét tárta fel az elfogulatlan szemlélő elé.

Apponyi beszéde elegancia, retorikai tökély dolgában az volt, a mit töle mindenki megszokott. A beszéd modora is olyan volt, a melyet nemes ellenfél használni szokott. Nagy csalódás érhetne tehát Donoszlovits Vilmos ünnepi szónokát — ki üdvözölő szónoklatában egy megfeneklett képviselőjelölti programbeszédet mondott — s vele együtt a helybeli nemzeti pártot is — ha t. i. Donoszlovits ur beszéde az ő izlésüknek is megfelelt, mert Apponyi Albert gróf épen nem reagált az ünnepi szónok által használt „szolnok-dobokai mustra kényur”, „stomfa-nyitra-girálty választás” s egyéb ilyen nem épen új s nem is először hallott kifejezések tónusára.

A mi Apponyi beszédének tartalmát illeti, ettől mindenki joggal várhatta el azt, hogy meggyőző indokolása legyen a szabadalvúpart elvei helytelenségének s megmutassa az utat, melyen haladni kell s kifejtve az érveket, melyek miatt az ellenzéknek a küzdelem elől kitérni nem szabad, de nem is lehet. Joggal várhattuk el valamennyien, hiszen Apponyi mostani megjelenése körünkben a látogatásnál sokkal fontosabb esemény. A nemzeti párt politikai zászlóbontásáról van szó. Apponyi megjelenésének politikai fontosságát involválja a mostani idő s az a suly is, melyet Zomborban tett nyilatkozatának nemcsak a me gyében, de országszerte tulajdonitanak s a melyet tulajdonit a beszéd bevezetése szerint maga Apponyi is.

E helyett azonban mit hallottunk?

Hosszu fejtegetést a quótáról, a felemelés helytelenségéről s arról a nem létező kibuvó ajtóról, melyen keresztül jutva, a szabadalvúpart megakarja hazudolni az országos quóta bizottság helyes álláspontját. De kérdjük tisztelettel van-e az országban józan ember, a ki quóta emelését akarja, van-e szabadalvúpart képviselőjelölt, aki nem Magyarország gazdasági érdekeinek a quóta ügyében is teljes megvédését, hanem a quóta emelését venné fel programjába. Hiszen ilyen szabadalvúpart, ilyen szabadalvúpart képviselőjelölt nincs.

Majd a nemzetiségi kérdéstről beszélt a nemes gróf. Teljesen aláírjuk azt, amint Apponyi e részben mondott, hogy az államnak nem csak joga, hanem kötelessége is minden az állam egysége és szuverenitása ellen irányuló bűnös izgatást megfékezni és megfenyíteni, hogy továbbá e haza minden polgára faj és nyelv különbség nélkül nemcsak közjogilag és törvény által, de szivben és lélekben egy politikai nemzeté olvasztassék össze, hogy végül a nép minden osztálya, e nemzet minden tagja anyagi és erkölcsi érdekének felkarolása és támogatása, szóval az egész állami működés jótékony-sága biztosítottassék.

De hiszen ezen elvek a szabadalvúpart politikájának képezik évtizedek óta sarkpontját a nemzetiségi kérdésben, — mely elvek mellett nemcsak beszélt, de tett is. Csak az elfogult ember nem akarja látni, hogy a szabadalvúpart mig egyrészt a magyar állameszme minél nagyobb megerősítésére törekedett, addig másrészt a nemzetiségek békés együttélésén fáradozott hathatósan.

A tisztviselői kart aposztrofálta még meg gróf Apponyi. Fogjanak össze huszan-harmincan — ugymond — szavazzanak így kumulatíve az ellenzékre s ő — Apponyi — biztosítja a tisztviselői kart, hogy semmi bántódásuk se lesz s így le fogják rázhatni a „rabigát.” Mi azt hiszük, hogy Magyarország tisztikarának bizonyára van anyai intelligenciája, hogy meg tudja különböztetni a jót a rossztól s ha azt látnák, hogy csak Apponyi tanai képesek az ország boldogságát biztosítani, bizonyára mind tanács nélkül is az Apponyi pártjára állanak. De mivel ezt nagy többségük minden oráció dacára se képes belátni, ez az oka annak, hogy Apponyi előttük hiába akar az ország szabadalvúpartnak feltűnni.

A beszéd végén van Apponyi általános politikai tanának kifejezése: „A nemzeti jogok, a nemzeti önérték teljességének, a nemzet európai helyzetének, a nemzet állami és közjogi önállóságának kidomborítása, érvényre juttatása úgy,

hogy minden polgára e hazának ne csak jól, hanem büszkén is érezze magát.”

Ezzel szemben gróf Apponyi azt látja, hogy ma a magyar nemzet existenciája belkormányzati autonómiává süllyedt. Nos hát az az Apponyi, aki Brüsszelben és Budapesten a művelt világ előtt oly ragyogó ékesszó-lással és oly megdönthetlen érvekkel fejtegette Magyarország közjogi állapotát, a tényleges viszonyokat s az ország fejlődését — melyért hálával tartozunk neki mindannyian — az az Apponyi ezt a kijelentését maga sem fogja olyannak hinni, hogy az számot tarthat a komolyságra.

A fentiekben elmondottuk gróf Apponyi Albert bácsme gyei látogatásáról véleményünket. E helyütt tudósítók óhaját beszámolni Apponyi Zomborba való megérkezéséről s itt időzéséről.

Gróf Apponyi Albert szombaton a délutáni vonattal érkezett városunkba Szabadka felől.

A gróf megérkezésének híreire meglehetősen szép számú közönség gyűlt egybe az állomáson. Nők és más kíváncsiak, különösen városunk lakosságának intelligens elemeiből, akik a gróftól látni akarták. A vasuti állomáson jelen voltak az ott mondhatjuk, hogy nem a gróf elveinek híveit, hanem a jogosan és méltán kíváncsi közönséget képviselték.

A helyi nemzeti párt nem rendezett vezére tisztelőre hivatalos fogadtatást. A nemzeti pártnak csak pár korifeusa jelent meg a fogadtatásra. Így ott voltak: Szemző István, dr. Drakulits Pál, Henneberg Sándor, Szakáll Adorján, Paul Kálmán, dr. Fratricsevits-Aszt Vince, dr. Molnár Gyula, dr. Donoszlovits Vilmos, Kandler József, Diener János és dr. Pávlovits Jenő.

Apponyi Albert a berobogó vonat egyik első osztályú kocsi-jából szállott ki. Lelkes éljenzés fogadta a nemes gróftól, aki bizony, ha már hívei elhozták, külön fogadtatást is megérdemelt volna.

A bevonulás szép volt. Elöl egy 25 lovasból álló bandérium haladt; azután jött Apponyi Szemző István jobbán az utóbbiak négyes fogatán, azután pedig a többi kocsi következett, melyen az Apponyi tiszteletére megjelent néhány nemzeti párti korifeus foglalt helyet. A tűzoltó zenekar indulókat játszott.

Apponyi Albert gróf Szemző Istvánhoz szállott; Szemző István házában kapuján ez alkalomból a következő felirat volt olvasható: „Éljen gróf Apponyi Albert” s ezen felirat alatt a következő jelmondat: „Náladnál csak a szeretet nagyobb, melylyel fogadva vagy.”

Esti 7 óra után Apponyi tiszteletére faklyasmenetet rendeztek. Volt sok faklya, de nagyban lerontotta a menet jelentőségét azon körülmény, hogy a faklyákat nagyrésztben gyerkőcök és nem szavazó polgárok vitték. Csak a menet elején láttunk szavazó polgárokat.

Tudta a közönség, hogy Apponyi a faklyasmenet alkalmával fog nagyobb szabású beszédet tartani. Ép ezért a bajai utcának Szemző István háza előtti részét egy valóságos tumultus lepte el. Végtelen nagyszámú gyereksereg, nők, városunk intelligens elemei, a szabadalvú párt tagjai stb. voltak jelen; a gyerekeket s asszonyokat a kíváncsiság vezérelte, a komoly férfiak pedig azért jöttek el, hogy a szónak európai hírű nagymesterét beszélni hallják. Volt hát ott nagy közönség, de megszámlálhatóan kevés volt a nemzeti párti szavazópolgár. Mért nem rendelték be a szavazókat? Vagy talán azt várta a nemzeti párt vezetősége, hogy a szabadalvúpart hívei éljenezzék Apponyit?

Apponyit egy mérges hangu, szenvedélyes tónusban elmondott beszéddel üdvözölte dr. Donoszlovits Vilmos, aki szónoki modor dolgában bizony még sokat tanulhatna.

Donoszlovits üdvözölő szavai után Apponyi kijött az utcára s egy asztalra állva egy óránál tovább tartó beszédet mondott.

A beszéd folyama alatt az Apponyi köré gyűlt pár nemzeti párti hívő halk éljenzése a gyereksereg türt ki egetverő éljenzésben, anélkül természetesen, hogy tudta volna, mit és miért éljenez.

Esti 9 óra után Apponyi tiszteletére bankett volt a Vadászkiirt nagytermében.

Az első felköszöntőt Szemző István mondotta a királyra; a tiszteletet állva hallgatták meg.

Dr. Alföldy Árpád köszöntötte ezután fel gróf Apponyi Albertet, mire Apponyi mondott hosszabb áldomást. Felköszöntőt mondottak még: Pávlovits Jenő Szemző Istvánra, dr. Molnár Gyula dr. Drakulits Pálra stb.

Politika.

Pinkovits József Ó- és Uj-Szivacon. E hó 18-án tartotta Pinkovits József a kernyajai kerület szabadalvú képviselőjelöltje programbeszédét Ó- és Uj-Szivacon. Leirhatatlan az a lelkesedés, melylyel a két Szivac közönsége Pinkovits Józsefet fogadta. Már kora reggel a tarackok durrogása jelezte, hogy a községek tünepre készülnek. Mindenik község külön-külön 60 lovasból bandériumot állított ki. Impozans volt a fellebogozott kocsisor, amint nagy néptömeg és zenekisérettel megindult Uj-Szivac községe alá, hol bevárta s lelkes éljennel fogadta a Zombor felől érkező jelöltet. Az üdvözölő beszédet a község határánál Zsupanszky Lyubomir tartotta, lelkes beszédben üdvözölvén a jelöltet s felkérve őt programbeszédének a község-házánál való megtartására. Pinkovits József megköszönve a szives, meleg fogadtatást, megindult a menet a község-háza elé, hol Eimann Károly fogadta a következő beszéddel: „Tisztelt polgártársak! Nagyságos képviselőjelölt ur! Ha azon irányt, melyet a szabadalvúpart zászlajára irt, valamint azon sikert, melyet elért, bíralat alá vesszük, itéletünk nem lehet más, mint bizalommal viseltetni a jelenlegi kormány-férfiak által képviselt politikai irány iránt. És mi a politikai iránya a szabadalvúpartnak? Megerősíteni hazánkat a küllellenség ellen, tehát biztosítani a polgárok békés nyugalmát és munkálkodását és hogy e vagyonsodás terjedjen, szóval, hogy az ország jogos nemzeti kívánalmainak kielégítése mellett, jogállam legyen. Tisztelt polgártársak! Tántoríthatatlanul kell sorakoznunk az ország szabadalvúpart választóinak a

szabadelvépárt zászlaja alá, mert a jelenlegi politikai irány az, mely hazánk s polgári boldogságának biztos alapja, tehát méltóvá tette magát arra, hogy teljes lelkesedéssel írjuk nevét a szabadelvépárti zászlóra! (Hosszan tartó éljen.) Eljen a szabadelvépárt! (Ismét szünni nem akaró éljen.) Eljen Pinkovits József képviselőjelölt! (Dörgő éljenzés.) Végül ajánlom a képviselőjelölt urat szíves pártfogásukba, felkérve őt programbeszédjének előterjesztésére. (Viharos éljenzés.) A beszéd végeztével Pinkovits József lépett a feldiszipert emelvényre s német nyelven megköszönve a kedves fogadlatást, mely tudással s meggyőző alapossgal fejtegette a 67-es kiegyezési alapon álló szabadelvépárt irányát, mely gazdag multjával büszkén lobogtatja még mindig győzelmes zászlaját, mely lobogó védő szárnyai alatt lett nagy és hatalmas nemzetünk. Ez az egyedüli párt, mely összes törekvésében abban egyesíti, hogy e haza minden polgára minél több előnyben részesíthetők. Ez a párt az, mely gondos anyaként őrökdi a nemzet jogait felett. (Zugó éljen.) Joanovits Mladen ó-szivaci gör. kel. lelkész tartott egy gyönyörű beszédet, szívből fakadó szavakkal eseteve a szerb ajkúak örömet, hogy kerületüknek ily derék, hazafiai jelöltje van s büszkének lesznek, ha a jelölt a szabadelvépárt zászlaját győzelemre vezeti; utána szolt országgyűlés első teendői közé fog tartozni. Beszédét számtalanszor szakitották meg éljenzéssel. Az új szivaci községhezától zene és mozsárdurrogás között lassu menetben elindultak O-Szivaca, hol német nyelven Krausz Gusztáv fogadta, biztosítván a jelöltet a község tántorhatlan bizalmáról és odaadó ragaszkodásáról. Itt is meglehetősen köszöntet mondott a választó közönségnek; majd elmondta programbeszédét, amit folytonos éljennel szakitott meg a közönség. Beszédének végeztével Roglaticára hajtott. A község lakosságát a büszkeségnek bizonyos neme batja át, hogy olyan kiváló jelölt köré csoportosulhat. Megválasztása egész bizonyos. K. A.

Gromon Dezső Pivnicán. Pivnicáról írja levelezőnk: Örökké emlékezetes napja lesz a pivnicaiaknak október hó 15-e. E napon fogadtuk Gromon Dezső honvédelmi államtitkár, a tovarisovai választókerület országgyűlési képviselőjét, ki eljött közenk, hogy megköszönje a bizalmat, a hűséget, melyben tizenöt éven át részesítették, s hogy azt továbbra is kikérje. Fogadtása imponáló volt. Már a hajnali órákban nagy néptömeg verődött össze a községhezát előtt. Hét óra tájban beláthatlan kocsisor vonult felbogarozva öngyméltósága elé. A Parabuty és Pivnica közötti országúton történt a találkozás; öngyméltóságot itt, a község határán Lovassy Ödön fogadta lelkesen, meghatóan esztelvén öngyméltósága előtt a maga és az összes lakosság bizalmát, tántorhatlan hűséget. Öngyméltósága néhány szóval megköszönve a fogadlatást, azután megindult a menet a község felé. A felbogarozott utcákon és a községhezát udvarán óriási zivó és éljenzés várta öngyméltóságot. Amint a négyes fogat megállott s Gromon Dezső leszállt, Dobrojevits György gör. kel. lelkész szerb nyelven, majd a tanácssteremben Mohácsi János ág. ev. tanító magyar nyelven üdvözölte öngyméltóságot, ujjal biztosítván őt bizalmukról, hűségükről. Öngyméltósága azután szép beszédben beszámolt eddigi működéséről, s kérte a község választó polgárait, hogy bizalmukkal ezután is ajándékozzák meg. Az államtitkár beszéde után Mohácsi János ág. ev. tanító lelkes, a meghatottságtól remegő hangon mondott köszönetet öngyméltóságnak, hogy megtisztelt látogatásával, s egyben a közlakosság nevében üdvözölte abból az alkalomból, hogy őfelsége a király által a Ferencz József-rend nagy keresztjével lett kitüntetve. Zugó éljenzés követte a szónok szavait. Öngyméltósága ezután még rövid ideig időzött körülünkben, megszólítással tüntetvén ki az egyes választókat, s azután lelkes éljenzés közt nagy kísérettel Bácsujfalura távozott.

A kulai kerületből. Verbászról kaptuk tegnap d. u. a következő táviratot: Kozma László programbeszédét lelkesedéssel fogadtatott; ellenzéki jelölt nincs; Hadzsy a jelöltséget nem fogadta el. Apponyi reggel Cserevenkáról ide jöven, ellenzéki pártterkezetlen vett részt, melyben kinyilatkozta, hogy Pestről küld jelöltet. Apponyi közbeszólásokkal fogadott beszéde hatást nem keltett. Kozma győzelme biztos.

Bedő Albert Apatinban. Bedő Albert államtitkár s az apatini választókerület szabadelvépárti képviselőjelöltje Apatinban október hó 18-án tartotta meg programbeszédét óriási hallgatóság előtt, mely azt kitörő lelkesedéssel fogadta. Bevonulása valóságos diadalmenet volt. Az egész község zászlódíszen lengett. Diszes lovasbandérium és 153 kocsis kísérte ide, ahol zene, mozsarak durrogatása s mindinkább növekvő éljenzés jelezte a magas jelölt érkezését. Délután 6 óra után a jelöltél tisztelt a szabadelvépárt küldöttsége, a községi iskolások mindkét tantestülettel, a hölgyek deputációja és az ipartestület. Esti 8 órakor tiszteletere közel 600 terítékű fénys bankett volt, melyen apatini, ugy az ide tartozó választó községek is képviselve voltak. Itt Dombovits Márton pártelnök német nyelven, dr. Lang József magyar nyelven éltették a jelöltet. Erre Bedő Albert megköszönte az iránta tanusított bizalmat nagyhatású beszédben. Dr. Zsibory József Vojnits főispánra emelte poharát, ki nyomban köszönetet mondott a szónoknak. Raichl Péter és dr. Kanyurszky György egyetemi tanár a jelöltre s Jellmann József Dombovits Mártonra mondott még felköszöntőt. — A jelöltet Zomborban reggel a vasutnál a választókerület minden községéből küldöttség fogadta s elkísérte Bezdánba, Monostorszegre, Kupuszínára, ahol Apatint megelőzőleg programbeszédét mondott s mindenütt nagy ovációkban részesítették. — Hétfőn reggel azaz 19-én fél 8 órakor lovasbandérium és kocsisoroktól kísérel Dombovits Márton pártelnök lakásáról tova utazott, hogy Prigl-Szt. Ivánon, Szóntán, Doroszlón és O-Sztapáron tervezett programbeszédét megtarthassa. Nem kételkedünk abban, hogy itt is mindentítt méltó lelkesedéssel fogják fogadni. Azon biztos remény táplálja ezek után szívünket, hogy jelöltünk neve a választás napján győztesen kerül ki az urnából, ami kerületünknek a képviselőháza. Ilyen kiváló érdemű férfit küldene a képviselőházba.

Apponyi Hódshágon. Hódshágról kaptuk 19-iki kelettel a következő távirati tudósítást: Apponyi Albert gróf vasárnap érkezett Zomborból Hódshágra, ahol Ertl János nemzetipárti jelölt s ennek zombori kortesei kíséretében a községhezát erkélyéről egy óraig tartó beszédet mondott. Beszédében a kormánypartot, különösen a kilatásba helyezett quótafelemelés s az azt követő újabb adóterhek miatt támadta. Kinyilatkozta,

hogy a kötelező polgári házasság nem szabadelvé reform s azért megengedi, hogy politikai barátai olyanok is legyenek, kik az egyházi politikai törvények megváltoztatását célzó törekvéseknek hívei. Ezt itt azért hangsúlyozta, mert a nemzeti párt jelöltje revizionista, — szóval néppárti. A beszéd végén a jelöltet a választók bizalmába ajánlta. Általános meglepetést keltett az, hogy Apponyi után Fuchs József helybeli plébános szolt fel s bivatkozva arra, hogy Apponyi gróf a revizionnak híve, tehát az a párt, mely a reviziót írta zászlajára, nem párt párt s mivel Ertl is revizionista, tehát szavazzunk — ugymond — ó reá. Ime egy példa rá, hogyan ölelekezik Apponyi a néppárttal.

A rigyciai kerület néppárti jelöltje Maison Mihály hir szerint e hó 20-án kezdte meg körújtát a kerületben. A kerületben a szabadelvépárti Latinovits Pál személye iránt a lelkesedés oly nagy, hogy a néppártnak minden erőlködése hasztalan.

Latinovits Pál Sztanisicson. Latinovits Pál a rigyciai kerület szabadelvépárti képviselőjelöltje csütörtökön tartotta meg Sztanisicson programbeszédét. A sztanisicsiak a népszerű jelöltet óriási lelkesedéssel fogadták. Egy harminc lovasból álló bandérium s számtalan kocsin a választók nagy zöme várta a vonatnál a jelöltet. Mikor a vonat megerkezett s Latinovits Pál alakja láthatóvá lett, az egybegyűlt lelkes nép egetverő éljenzésben tört ki. A vonatnál a jelöltet Neszmírak Mátyás üdvözölte; Latinovits meghatottan köszönte meg a szívélyes fogadlatást. A községben diadalkapu volt felállítva s az utcákat lelkes néptömeg lepte el. A községhezátánál Bichler Vilmos fogadta üdvözölészéddel a jelöltet s felkérte programbeszédének elmondására. Latinovits programbeszédét a választók nagy lelkesedéssel fogadták. Utána dr. Heller Armin intézett buzdító beszédet a választókhoz. Bandériummal és hosszú kocsisoron kísérték el a sztanisicsiak Latinovits Pált Kru-sevlyáig.

Gromon Dezső utja. Folyó hó 15-én Vajszka és Bogyán községekben mint a futó tűz terjedt el a lakosság által örömmel fogadott azon hir, hogy Gromon Dezső honvédelmi miniszteri államtitkár, Vajszka község szülöttje, mint a tovarisovai választókerület szabadelvépárti jelöltje folyó hó 16-án délelőtt 8 órakor a községben meg fog jelenni. Az örömmel fogadott hir hallatára a lakosság apraja-nagyja összefutott s elhatározták, hogy a rég nem látott képviselőjelöltet, — ki ugy az egyes lakosoknak, mint a községnek a multban felejt-hellen jövevénye volt, — a lehető legünnepélyesebben fogadják, amiért is azonnal hozzáfogtak egy diszes diadalkapu emeléséhez, melynek felállításában a lakosság apraja-nagyja segédkezett. Másnap, a nagy nap virrad-tával a lakosság fiatalabb része kocsin és lóbaton ment ki a határra az ünnepelell államtitkár elé, a hol Tripolszky Béla rövid beszéddel fogadta: a községhezát előtt pedig a lakosság öregjei ünneplőbe öltözve s az államtitkár által még a 70-es években ajándékozott selyem zászló alatt várták az érkezést. Amint az államtitkár fogadta bosszu kocsisor által kísérve a községhezát elé érkezett, Györgyevits Miron, a bogányi gör. kel. zárda főnöke tartott szép beszédet, melyben az államtitkár, mint a község szülöttjét és a nép igaz barátját üdvözölte, azután pedig a közönséghez fordulva folytatva beszédét, ugymond: óvakodjatok a hamis apostoloiktól, akik nem utalják a választási harcba az eddig hálá isten pihenő felekezeti és nemzetiségi gyűlölséget is bevinni, annál inkább, mivel a keletkezésben levő új párt nem annyira a nép javát, mint inkább az azt megalkotó egyesek osztályérdekeit tartja szem előtt és csak a nép szemébe port hint, — a szabadelvépárt pedig a felekezetek, nemzetiségek és osztályokra való tekintet nélkül, mint a hogy eddig is tapasztalhattuk, egyforma jogot biztosít mindenkinek, amiért is a választókat a szabadelvé zászló és az államtitkár melletti kitartásra buzdítja. Ezután az államtitkár a községhezátba vonult be, ahová a lakosság egyenkint ment elébe tisztelettel és a viszontlátás feletti örömet kifejezni s mindenkihez volt egy jó szava. Megható volt látni, amint agastyánok, gyermekek, férfiak és nők a viszontlátás örömetől elérzékenyülve könnyelt szemekkel mentek szeretett régi földesuruk elé s ezen szeretett és ragaszkodás magát az államtitkár is majdnem könnyekig hatotta meg. Két órai időzés után az államtitkár kíséretével Bogyánba ment át, itt szintén ünnepe-lyes fogadlatás volt s a lakosság meghatóan nyilva-nította ragaszkodását. Végre délele az államtitkár Plá-nára hajtott: mintegy 50 kocsis és a lovasbandérium a határig kísérte. A hangulatból ítélve, Vajszka és Bogyán községekben — leszámítva két vagy három szavazatot — az ellenzéknek semmi kilátása sincs.

A verbász-kulai kerületben Apponyi minden fáradozása és személyes jelenléte dacára sem sikerült az ellenzéknek még eddig jelöltet találni. Biztos forrásból értesülünk, hogy Hadzsy János nem volt hajlandó a jelöltséget elfogadni; a szabadelvépárti zászló, melyre Kozma László neve van felírva, büszkén lobog.

Ó-Becsén dr. Petrovits Dusan lépett nemzetiségi néppárti programmal, ki azonban Gombos Béla népszerűségének mit sem árthat, s a szabadelvépárt nagy győzelmére befolyással nincs.

Kulpinban Sztapanovits pánszláv agitátor serényen folytatja a nép igtatását, eredménye azonban ennek nem lesz, mert dr. Ivanovits Iván szabadelvépárti jelölt győzelme minden kétségen felül áll.

Tovarisonán a néppárti Adamovits még Gromon jövevénye előtt bejárta az összes községeket. Ez azonban annyira nem ártott Gromon Dezsőnek, hogy őt a kerületben való megjelenésekor még az eddigiek-nél is nagyobb lelkesedéssel és ovációkkal fogadták. A kerület választópolgársága valóságos ünneplő Gromon Dezsőt.

Gróf Apponyi Albert a következő bácsme-gyei községeket jarta be: Bresztovác, Rác-Militics, Hód-shágh, Cserevenka, Topolya.

Ó-Kanizsa. Az ó-kanizsai kerületben Bezerédy István szabadelvépárti jelölt október 18-án délelőtt 10 órakor Bács-Martonosról jövet Ó-Kanizsára érkezett programbeszédét megtartandó. Az ugynevezett Csurgónál fénys bandérium, hosszú kocsisor s több száz választó várakozott a jelöltre, ki midőn megerkezett, számos martonosi választó polgár kíséretében Ó-Kanizsa község négyes fogatán, Herz Ede főldbírtokos által üdvözöltetett az ó-kanizsai választók nevében, mit Bezerédy meghatottan köszönt meg. A szünni nem akaró lelkes éljenzések csillapultá után megkezdődött az imponáló bevonulás. Bezerédy István tetszéssel fogadott program-

beszédét a nagyvendéglő melletti téren tartotta meg több ezerre menő közönség előtt; a jelölt megmutatta, hogy nemcsak a kardforgatáshoz ért. Délben a választók a nagyvendéglő disztermében 300-as terítékű pazar lakomára gyűlekeztek, hol a szellemes felköszöntők versenyt patogtak a pezsgős üvegekkel.

Zentán Kovács Pál a szabadelvépárt népszerű képviselőjelöltje már elmondotta programbeszédét. Soha ily jó auspiciumok mellett nem ment be a szabadelvépárt a választási küzdelembe, mint most. A lelkesedés nagy s a választó polgárok ragaszkodással támogatják Zenta derék fiát, Kovács Pált.

Néppárt Szóntán. Szóntáról írják folyó hó 15-iki kelettel: Szóntán a néppárt ma bontotta ki zászlaját, mely alkalommal Kontur Béla, fővárosi nyugalmazott ezredorvost léptették fel. — Beszédüket mondottak dr. Steetz György és Matkovits Bertalan. Előbbinek 3 német, utóbbinak pedig 27 sokac választó polgár hallgatója volt.

Ujdonságok.

A választási mozgalmakról szóló tudósítások s egyéb, a választásokra vonatkozó közlemények rendkívüli halmaza miatt kénytelenek voltunk hirrovatunkat a minimumra redukálni.

Kitüntetés. Ófelsége a király Kleiner Lajos kalocsai székesegyházi kanonoknak a saári vagy sármonostrai címzetes apátság adományozta.

Tisztelges Farnbach Lajosnál. Temerin községének értelmisége, előjárósága, az egyletek és testületek testületleg tisztelgetek Farnbach Lajosnál, mint kegyurnál, hogy ószinte örömtiket és üdvözletiket fejezzék ki abból az alkalomból, hogy őfelsége Farnbach Lajost a nemességgel tüntette ki. Az üdvözlő beszédet Mihálovits Endre tartotta. Farnbach meghatottan köszönte meg a szívélyes ovacót.

Zenta város sajtópere. A „Zombor és Vidéke“ egyik minapi számában azt írta, hogy Zenta város árvatáránál nagyobb mérvű sikkasztásnak jött nyomára id. Mihályi János, megyei árvászeki elnök. Tetszükre miatt jövő számunkban közölhetjük csak Zenta város érdemes polgármesterének e tárgyban lapunknak beküldött s az ügy valótlanúságát teljesen megvilágító iratait. Addig is örömmel konstatáljuk, hogy a „Zombor és Vidéke“ teljesen légből kapott valótlanúságot irt, a miért Zenta városa már meg is indította a sajtópert.

Jóváhagyás. A helygymnizster a parabutyi olvasó-egylet alapszabályait jóváhagyta.

Új ügyvéd Zentán. Dr. Rothman Árpád ügyvéd, ügyvédi irodáját Zentán, a Jókai-utcában megnyitotta.

Tűz Zomborban. Vasárnap éjjel városunkban tűz volt. A banát külvárosban égett le Raics Bónó háza. A tűzoltók gyorsan megjelentek a tűz színhelyén s csakhamar elhárították a veszélyt.

Gyászhir. Windisch Károly pozsonyi m. kir. csendőrnagy apatinban folyó 16-án délutáni 8 órakor hosszas szenvedés, örvényezés s egy gyermekének hátrahagyása után meghalt. Temetése folyó hó 18-án, vasárnap délelőtti 11 órakor ment vége óriási részvét mellett. A megboldogult Zomborban is igen sokan ismerték. Mint csendőrszázados működött itt s minden társaságnak kedves alakja volt. A család a következő gyászjelentést adta ki: Windisch Károlyné szül. Jellmann Irén, egy gyermeke Windisch Károly, édes anyja öz. Windisch Mártonné szül. Walosek Amália, valamint testvérei Windisch Lotti öz. Németh Istvánné, Windisch Márton és Windisch Amália öz. dr. Biró Józsefné, a maguk, ugy számos rokonai és barátaik nevében megtört szívvel tudatják, hogy felejtetlen és gyengéden szeretett férje, édesatyja, gyermeke és testvérük Windisch Károly m. kir. csendőrnagy apatinban folyó évi október hó 16-án esti 8 órakor, a halotti szentségek ajtának felvétele után életének 48-ik, boldog házasságának 4-ik évében hosszas és kínos szenvedés után jobblétre szenderült. Az elhunyt hitl tetemei folyó évi október hó 18-án délelőtti 11 órakor fognak az apatini felső temetőbe örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szentmise kedden, október hó 20-án délelőtti fél 9 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban az Urnak bemutatatni. — Kelt Apatinban, 1896. évi október hó 17-én. Béke hamvaira!

A rómi posta. A temesvári posta- és táviratigazgatóság Rém községet folyó évi november hó 1-től kezdve a csávolyi postahivatal kézbesítési kerületéből a felső-szt-iváni postahivatal kézbesítési kerületébe helyezte át.

Tűz Apatinban. Apatinban f. hó 15-én, kedden délután nagy szélvihar között ismeretlen okból a zombori utcához tartozó egy oldalutcában Fradl Antal apatini lakosnál tűz ütött ki, mely csakhamar tova terjedt s egyszerre 5 ház állott lángokban, melyek le is égtek. Csak a tűzoltóság fáradhatlan s feláldozó munkájának köszönhető, hogy ily viharban nagyobb tűzvész nem pusztított.

Elveszett tehén. Sztapity Uros ó-sztapári lakosnak a legutóbb mult kulai vásáron egy kis fajta fekete tehene elveszett. Ezt panasolta nekünk el kezergő szívvél Sztapity Uros s arra kért, irnánk ki az újságba, hátha így nyomára jön az elveszett jószágának. Mi megtettük a kívánságát; reméljük, hogy a kihész a tehén eltévedt, az is eleget tesz Sztapity kérelmének: visszaadja neki a tehent.

Jogászaink figyelmébe. A legközelebb ki-hirdetendő „Bünvádi Perrendtartás“ról szóló törvény részletes magyarázattal és betűrendes tárgymutatóval dr. Perjessy Mihály fehértemplomi kir. ügyész által e napokban ki fog adatni. A könnyen kezelhető és áttekinthető olesó (1 frt 50 kr) zsebkiadás különösen a gyakorlati jogászoknak tesz igen jó szolgálatot. Megrendelhető a szerződés Fehértemplomban.

Epizódok, költemények. Irta Erdélyi Zoltán. Epizódok cím alatt megjelenő újabb verskötetemre hirdetek előfizetést. A könyv csinos kiállításban, mintegy tíz ivnyi tartalommal f. év december hó első napjaiban fog megjelenni, s előfizetési ára 1 frt. Bolti ára 1 frt 50 kr lesz. Az előfizetési pénzeket a gyűjtő-ívrrel együtt kérem f. é. november hó 15-ig címre (Budapest, Ke-repesi-ut 34. sz., III. em.) megküldeni. Budapest, 1896. október hó. Erdélyi Zoltán.

Választás

Bács-zottsága f... gyűlést tar... szággyűlés... meghívó le... A vár... délelőtt tar... roztatott a... egyéb szük... Az ülé... kezdő, a vá... egyéb inté... nagy közö...

Bács-Bodrog... nak Zombor...

Olvasat... Budapest szék... napján kelt s... zett és ez ált... 1909. közzü... mellyel tudat... megnyitandó... ország főrend... elhatározta.

Ugyane... nek f. évi ok... melyben az... levélben kité... eftendő orszá... XXXIII. t. c. s... 1896. évi októ... terjedő tíz nap... idejűleg felhív... tartozó orszá... natosítandó vá... belül tüzze ki... kerület részé... és a szükséges... lában az 1873... S-ában megsz... mindazon intéz... értelmében szü... a legszebb polg... békében eszkö... Olvasatott f. évi október... melyben felhív... tásához szükség... szerint ezen cel... nélkül megnyer... hogy az által a... tessék; a meny... lenne, ugy kibé... megjelölésével... tesen indokolt el... Végül olva... évi október hó... szavazás felolj... küldöttségi jegy... nemkülönbén a... rovatos iveknek...

Mindezek f... a tizenegy vála... lasztás határ... napja, szerd... egyes választók... mindegyikében a... az 1874. évi X... folytán két-két sz... hez az egyes vá... vény 61. §-a al... tekintetében is köv... kerületekbe pedig... határozottatott, u. n.

I. A bac... Választási... Ifj. V... Dr. Her... II. szavazat... Lati...

Pilas... Az I-ső szav... községek... 1. Bács-Al... 2. Bikity... 3. Borsód...

A II. szava... községek... 1. Mélykút... 2. Kumbaja... 3. Matheov... 4. Kisszálla...

A vála... Weism... Polgár... Bedic... Vidák...

Választások Bács megyében.

Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 16-án délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott, melyen felolvasatott a jövő országgyűlést egybehívó legkegyelmesebb királyi meghívó levél.

A vármegye központi választmánya másnap délelőtt tartotta meg ülését, a melyen meghatározott a választási határnap s megtették az egyéb szükséges intézkedések.

Az ülés jegyzőkönyvéből közöljük a következő, a választási határnap meghatározását s egyéb intézkedések elrendelését tartalmazó, a nagy közönséget érdeklő kivonatot:

K I V O N A T

Bács-Bodrogh vármegye központi választmányának Zomborban, 1896. évi október hó 17-én tartott ülése jegyzőkönyvéből.

Olvastatták az eszaki és apostoli királyi Felségének Budapest székesfővárosban 1896. évi október hava 7-ik napján kelt Bács-Bodrogh vármegye közönségéhez intézett és ez által f. évi október hó 16. napján tartott ülésében 1909. közgyűlési sz. alatt meghirdetett kegyelmes leírata, mellyel tudatja, hogy f. évi november hava 23-ik napján megnyitandó országgyűlésre Budapest székes fővárosába az ország főrendeit és képviselőit egybehívni kegyelmesen elhatározta.

Ugyancsak olvastatták a magy. kir. belügyminiszternek f. évi október hó 7-én 89927. sz. a. kelt intézvénye, melyben az országgyűlésnek a kegyelmes királyi meghívó levélben kelt határnapra lett összehívása folytán megjelent országgyűlési képviselő választásra az 1874. évi XXXIII. t. c. 56. §-ában foglalt rendelkezése alapján az 1896. évi október hó 28-ikától november hó 6-áig bezárólag terjedő tíz napi időközti tizen határidő; imittent egyidejűleg felhívja a választmányt, hogy a hatásköre alá tartozó országgyűlési képviselő választó kerületekben fogantatandó választások napját, ezen tíz napi határidőn belül tizze ki, ugyanezen alkalommal minden választókerület részére a választás vezetésére az elnököt, a jegyzőt és a szükséges számú helyetteseket válassza meg, és általában az 1874. évi XXXIII. t. c. 59., 61., 62. és 69. §-ában megszabott teendők szem előtt tartása mellett mindazon intézkedéseket tegye meg, melyek a törvény értelmében szükségesek arra nézve, hogy a választások a legszebb polgári jog gyakorlatához méltó rendben s békében eszközöltesenek.

Olvastatták továbbá a m. kir. belügyminiszteriumnak f. évi október hó 7-én 90014. sz. a. kelt intézvénye, melyben felhívja a központi választmányt, hogy a választáshoz szükséges helyiségek iránt akként intézkedjék, miszerint ezen célra a rendelkezésre álló vagy bérlettel nélküli megnyerhető alkalmas helyiségek vétessenek igénybe, hogy az által az államkincstár újabb kiadásoktól megkíméltessek; a mennyiben pedig az egyáltalán eszközölhető nem lenne, úgy kibérlés avagy fabódé költségének számszerű megjelölésével, — a jóváhagyás kinyerése végett, — előzetesen indokolt előterjesztés tétessék.

Végül olvastatták a m. kir. belügyminiszternek f. évi október hó 8-án 90015. sz. alatt kelt intézvénye a szavazás lefolyásáról vezetendő választási s szavazatszedő küldöttségi jegyzőkönyveknek mikénti megszerkesztése, nemkülönben a szavazatoknak feljegyzésére megküldött rovatos íveknek mikénti használata iránt.

V.

Mindezek folytán Bács-Bodrogh vármegyének mind a tizenegy választókerületében megjelent képviselő választás **határnapjánál 1896. évi október 28-ik napja, szerda,** ezennel határozatilag kitzetik; az egyes választókerületekbe, tekintettel arra, hogy azok mindegyikében a választók száma az 1500-at túlhaladja, az 1874. évi XXXIII. t. c. 59. §-ának rendelkezése folytán két-két szavazatszedő küldöttség alakítani, ezekhez az egyes választókerületbeli községek az idézett törvény 61. §-a alapján egyszersmind szavazási sorrend tekintetében is következőképp beosztani és az egyes választókerületekbe pedig a következő két-két küldöttség kiküldetni határozottatott, u. m.:

I. A bácsalmási választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségi

Elnök:

Ifj. Vojnits István (Zombor).

Jegyző:

Dr. Hermann Adolf (Bács-Almás).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Latinovits Géza (Borsód).

Jegyző:

Pilaszánovits Péter (Borsód).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Bács-Almás.
2. Bikity.
3. Borsód.
4. Csávoly.
5. Felső-Szent-Iván.
6. Bács-Madaras.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Mélykut.
2. Kunbaja.
3. Matheovits.
4. Kiszállás.
5. Rém.
6. Tatabáza.
7. Jankovác.

A választási küldöttség.

Helyettes elnökei:

Weismáhr Mihály (Kiszállás).

Polgár József (Bács-Almás).

Helyettes jegyzői:

Bedics Máté (Bács-Almás).

Vidákovits Balázs (Bikity).

II. A rigyicai választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségi

Elnök:

Hauke Imre (Zombor).

Jegyző:

Grosser Géza (Rigyicza).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Dr. Zalár István (Katymár).

Jegyző:

Pentz Ádám (Gara).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Rigyicza.
2. Gákova.
3. Krusevlya.
4. Béregyh.
5. Báthmonostor.
6. Kolluth.
7. Dautova.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Sztanisics.
2. Katymár.
3. Gara.
4. Csataalja.
5. Baracska.
6. Bács-Vaskút.
7. Szántova.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Rockenstein Nándor (Gákova).

Biehler Vilmos (Sztanisics).

Helyettes jegyzői:

Neszmirák Mátyás (Sztanisics).

Grosser Lajos (Béregyh).

III. Az apatini választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségi

Elnök:

Városov László (Zombor).

Jegyző:

Fauszt János (Apatin).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Balázs Vinceze (Apatin).

Jegyző:

Oppenländer Gyula (Apatin).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Apatin.
2. B.-Monostorszeg.
3. Kupuszina.
4. B.-Doroszló.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Ó-Sztrapár.
2. Szónta.
3. Bezdán.
4. Prigl.-Szt-Iván.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Dr. Lang József (Apatin).

Dr. Zsubory József (Apatin).

Helyettes jegyzői:

Milla Márton (Apatin).

Bácskai Béla (Apatin).

IV. A hódásghai választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségi

Elnök:

Dr. Schneider Károly (B.-Kula).

Jegyző:

Berecz Károly (Bogojeva).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Dr. Szabó József (Hódásgh).

Jegyző:

Szalay József (Parabuty).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Hódásgh.
2. Déronya.
3. Cservenka.
4. Bogojeva.
5. Rácz-Militics.
6. Parabuty.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Keresztúr.
2. Lality.
3. Veprovác.
4. Bács-Bresztovác.
5. Karavukova.
6. Filipova.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Rausch Ede (Hódásgh).

Villmann Mátyás (Hódásgh).

Helyettes jegyzői:

Scultéty Kálmán (Filipova).

Nopper Ferencz (Hódásgh).

V. Az új-verbázi választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségi

Elnök:

Városov Károly (Új-Verbász).

Jegyző:

Bakai Károly (B.-Feketehegy).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Tóth Sándor (B.-Feketehegy).

Jegyző:

Székely Sándor (Új-Verbász).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Új-Verbász.
2. B.-Kula.
3. Szeghegy.
4. Torzsa.
5. Kis-Kér.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Ó-Verbász.
2. B.-Feketehegy.
3. Kuczura.
4. Kis-Hegyes.
5. B.-Topolya.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Koch József (Kis-Kér).

Kovalszky Lajos (Új-Verbász).

Helyettes jegyzői:

Máhr József (Kis-Kér).

Günter Károly (B.-Feketehegy).

VI. A kernyajai választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségi

Elnök:

Szárits Bertalan (Zenta).

Jegyző:

Székely Sándor (Gyulafalva).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Dr. Thim József (Zombor).

Jegyző:

Deák Andor (Csonopla).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Kernyajaja.
2. Ó-Szivacz.
3. Bajmok.
4. Gyulafalva.
5. Bajsa.
6. Új-Szivacz.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Nemes-Militics.
2. Csonopla.
3. Pacsér.
4. Ó-Morovicza.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Zsupanszky Lyubomir (Ó-Szivacz).

Dr. Longauer Lajos (Csonopla).

Helyettes jegyzői:

Schüssler Károly (Kernyajaja).

Waisz György (Nemes-Militics).

VII. Az ó-kanizsai választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségi

Elnök:

Mikosevits József (Zenta).

Jegyző:

Mach János (Ó-Kanizsa).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Hercz Ede (Ó-Kanizsa).

Jegyző:

Dukai József (Ó-Kanizsa).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Ó-Kanizsa.
2. Ada.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Mohol.
2. Sándor.
3. B.-Martonos.
4. Csantavér.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Dr. Nagy Kálmán (Mohol).

Eremits Vljakó (B.-Martonos).

Helyettes jegyzői:

Zsidai Imre (Ó-Kanizsa).

Szabados Dezső (Ó-Kanizsa).

VIII. Az ó-becsei választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségi

Elnök:

Zsótér Andor (Ó-Becse).

Jegyző:

Vörös Béla (Ó-Becse).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Dr. Milkó Ignác (Ó-Becse).

Jegyző:

Lovász István (B.-Földvár).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Ó-Becse.
2. Túria.
3. Járek.
4. B.-Petrovoszelló.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Bács-Földvár.
2. Temerin.
3. B.-Szent-Tamás.
4. Gyurgyevó.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Debelyacski Izidor (Ó-Becse).
Boromisza Tivadar (Ó-Becse).

Helyettes jegyzői:

Dr. Sztarcsevits Jenő (B.-Petrovostelló).
Ifj. Bácskai József (Ó-Becse).

IX. A kulpini választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségi

Elnök:

Dr. Kameniczky Sándor (Ujvidék).

Jegyző:

Hartmann János (Uj-Soóvé).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Kottler Ottó (Bulkesz).

Jegyző:

Pinterovits Jenő (Petrovácz).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Kulpin.
2. Uj-Soóvé.
3. Begecs.
4. Kiszács.
5. Deszp.-Szt-Iván.
6. Uj-Futtak.
7. Bács-Cséb.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Ó-Kér.
2. Ó-Futtak.
3. Ó-Soóvé.
4. Piros.
5. Bulkesz.
6. Glozsán.
7. Petrovácz.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Katyanszky Lyubomir (Kulpin).
Id. Zsigmond Gyula (Piros).

Helyettes jegyzői:

Bohunek Ágoston (Ó-Soóvé).
Berényi László (Bulkesz).

X. A tovarisovai választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségi

Elnök:

Karácson Gyula (Zombor).

Jegyző:

Mallin Károly (Obrovácz).

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

Elnök:

Dr. Jedlicska Béla (N.-Palánka).

Jegyző:

Mihailovits Mihály (Bács).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Tovarisoa.
2. Szilbás.
3. Paraga.
4. Vajszka.
5. Bogyán.
6. Pivnicza.
7. Ó-Palánka.
8. Plávna.
9. Bács-Ujfalva.
10. Bács.

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Wekerlefalva.
2. Gajdobra.
3. Német-Palánka.
4. Bács-Bukin.
5. Uj-Palánka.
6. Obrovácz.
7. B.-Novostelló.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Földes János (N.-Palánka).
Dr. Nagy Géza (N.-Palánka).

Helyettes jegyzői:

Nityin János (Uj-Palánka).
Kanyó Ödön (Plávna).

XI. A titeli választókerületbe:

Választási és egyszersmind I-ső szavazatszedő küldöttségi

Elnök:

Baderlicza György (Titel).

Jegyző:

Vracsarics Gerő (Titel).

A II. szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

Elnök:

Dr. Thurszky Pál (Titel).

Jegyző:

Kekezovits István (Zsablya).

Az I-ső szavazatszedő küldöttséghez beosztott községek és azok szavazási sorrendje:

1. Titel.
2. Felső-Kovil.
3. Káty.
4. Lok.
5. Gardinovec.
6. Tiszakálmánfalva.
7. Vilova.
8. Mosorin.
9. Alsó-Kovil.
10. Kovil-Szt-Iván.

II. szavazatszedő küldöttségi és egyszersmind helyettes választási

1. Zsablya.
2. Nádaly.
3. Csurogh.
4. Goszpodince.
5. Gyurgyevó.

A választási küldöttség

Helyettes elnökei:

Nagy Jenő (Titel).
Gyurisits Milán (Csurogh).

Helyettes jegyzői:

Vécsey Nándor (Titel).
Nagy Aladár (Lok).

Mindezekről a megválasztott küldöttségi tag urak azzal rendelkeznek értesített, hogy a fenn kitűzött általános választási határron t. i. 1896. évi október hó 28-án szerdán reggeli nyolc (8) órakor az illető választókerület választási székelyén megjelenve, az 1874. évi XXXIII. t. c. által rájuk ruházott hazafias kötelességeiket, — ezen megbízatás fontosságától és az ezzel járó felelősségtől értesítve, — lelkiismeretes pontossággal teljesítsék.

Egyben választókerületéhez tartozó összes községeknek az országgyűlési képviselő választók 1896. évre érvényes bírói állandó névjegyzékének egy példánya — a választásnál a szavazatok feljegyzésére használandó rovatos ívek, a választás folyamata és a szavazatszedésről szerkesztendő jegyzőkönyvek mintái, egy a m. kir. belügyminiszternek ezek használatára vonatkozó 1896. évi október hó 8-án 90015. sz. a. kiadott utasítása a szükséges számban a választási és egyttal I-ső szavazatszedő küldöttségi elnöknek megküldeni határozatolt oly felhívással, hogy azon esetben, ha a választás szavazással történik, a második szavazatszedő küldöttségi elnöknek a hozzá beosztott községek névjegyzékét, — a rovatos íveket, — a szavazatszedő küldöttség jegyzőkönyv mintáját adja át.

A mult választás alkalmával tapasztaltak következtében első sorban figyelembe vettük az I. és II. szavazatszedő küldöttségi elnök urak, hogy a választóknak az 1896. évi állandó névjegyzékét sértetlenül megővni és azokon szíves irómmal megjegyzéseket tenni a lehetőséghez képest őrizkedjenek; — másodsorban különösen meg arra hivatnak fel a félreértések kiküldése végett t. i. azon esetben, ha a választás szavazással történik, hogy nem csak a második, hanem az első szavazatszedő küldöttség is, — a szavazás lefolyásáról külön, vagyis a szavazatszedő küldöttségi jegyzőkönyv mintá szerinti három példányban szerkeszti a jegyzőkönyvet, — a szavazatok lejtromját és a visszautasítottak névjegyzékét, — és ezeket mindkét helyen történt szavazásnak befejezte után — ezen két szavazatszedő küldöttségi jegyzőkönyvek alapján a választási elnök a választási jegyzőkönyvet íle vonatkozó mintája szerint három példányban állítja ki a tulajdonképeni választási jegyzőkönyvet és ezen megbízó levél (mandatum) mellékelve csatol a három példányban szerkesztett szavazatszedő küldöttségi jegyzőkönyvet mind-egyikéről egy-egy jegyzőkönyvet, egy-egy szavazó lejtromot, és végre egy-egy visszautasított névjegyzék; megjegyzetük továbbá, hogy annak dacára is, ha szavazás közben a jelöltek egymak kivételével vissza lépnek, úgy az I. és II. szavazatszedő küldöttség által a jegyzőkönyv mégis három példányban a szavazás tartamig megszerkesztendő, a szavazatok lejtromja, a visszautasítottak névjegyzéke mindentűl lezárandó, és a választási törvény 81. §-ának szoros betartása mellett a fentebb közölték szerint felszerelve, a választási elnök a megbízó levelet ugyanezen a már megjelölt eljárás szerint állítja ki.

Még arra kéretnek fel a választási elnök urak, hogy a választási székelyeken már folyó évi október hó 27-én megjelenni sziveskedjenek, hogy a törvény értelmében a rend és béke elérése, úgy a választásokra szükséges alkalmas helyiségeknek, a még alantabb felemlítettök figyelembe vétele mellett történendő megismerése s ebből kifolyólag a zavartalan választás érdekében a szükséges intézkedéseket megtehessek.

Mintán továbbá a szavazatszedő küldöttségek tagjai, 1874. évi XXXIII. t. c. 21. §-ának rendelkezése folytán az ezen törvényszakaszba előirt esküt letenni kötelesek: az eskü letétele végett — a mennyiben azt, mint központi választmányi vagy összeíró küldöttségi tagok eddig le nem tették volna — járási fő- s illetve szolgabírájukhoz utasítani határozattak; a járási fő- s illetve szolgabírák pedig felhívást rendeltek, hogy a járásuk területén lakó s esküt még nem tett küldöttségi tagoktól az esküt kivenni és az erről felveendő szabályszerű eskületeti jegyzőkönyvet a választmányának haladéknélkül betervejteni — személyes felelősség alatti — szigorú kötelességüknek tartásak.

Ugyanezen felhívást határozattak a járási szolgabírák arra is, hogy a járásbeli községek előjáróit oda utasítsák, hogy gondoskodjanak a választási székelyeken a szavazatszedő küldöttségek részére szükséges alkalmas helyiségekről, nevezetesen felhívatik itt a járási szolgabíráknak figyelme arra, hogy mintán a szavazás előrelátóhatóság majd több küldöttség előtt történik, a választáshoz szükséges helyiségek iránt, már megelőzőleg és egyetértőleg a választási elnökkel akként intézkedjenek, miszerint e célra a rendelkezésre álló avagy kirórolag bérfizetés nélkül megnyerhető alkalmas helyiségek vétessenek igénybe, hogy így az államkincstár újabb kiadásoktól megkíméltessek, — azon esetben pedig, ha a megkívántató helyiségek használata költség nélkül egyáltalán eszközölhető nem lenne és akár kibérletnek, akár pedig fabódé fölállításának szüksége állana elő, aziránt előzetes jóváhagyás végett a költség számszerűtlen megjelölésével előterjesztés tétessék. — Továbbá a járási szolgabírák felhívattak, hogy a járásbeli községek előjáróit szigoruan oda utasítsák, miszerint a választási törvény 64. §-a alapján saját kebelükben a választáshoz a községükbeni szavazók személyugyanazonosságának ellenőrzése végett két-két tagot okvetlenül kirendeljenek.

A szavazatszedő küldöttségeknek ekként lett megalkotása és megválasztásáról, a választási határron kitűzéséről és az egyes községeknek a szavazatszedő küldöttségekhez egyszersmind szavazási sorrend tekintetében is a fentiek szerint lett beosztásáról az állam hivatalos nyelvén és a vármegyében még tömegesebben használt német és szerb nyelven a többször idézett törvény 62. §-a értelmében kibocsájtani határozatolt a következő hirdetmény: (Kihagyván a kihagyandókat.)

Ezen hirdetményt elegendő számban kinyomtatni és minden községi előjáróságnak a választási törvény 62. §-a értelmében leendő szokásos s legkiterjedtebb módon meghirdetés, a választási elnöknek pedig a törvény 65. §-ának rendelkezésénél fogva a választási napján a szavazó helyiség előtt, és a választási székely nyitváos helyein leendő kifüggesztés, végre a járási szolgabíráknak hivatalos helyiségükben leendő kifüggesztés végett szintén megküldeni határozatolt.

Kmf.

Jegyzette és kiadta:

Dr. Frank Mihály s. k.,
mint a kv. jegyzője.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

1284. szám

kig. 1896.

Pályázati hirdetmény.

Borsód községben üresedésbe jött s évi 240 frt fizetéssel és szabad lakással járó rendőri állásra pályázatot nyitunk. Felhívjuk tehát azon egyéneket, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényeiket alulírottakhoz legkésőbb folyó évi október hó 28-ig személyesen nyújtsák be, miután a választás már ugyanazon hó 30-án fog megejtetni.

Kelt Borsódon, 1896. október hó 17-én.

Pitaszánovits,

jegyző.

Patinovits Pájar,

biró.

5032. szám.

kig. 1896.

Pályázati hirdetmény.

Elhalálozás folytán megüresült Katymár és Bács-Madaras községekben álló és Katymár község székelyel bíró körallatorvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

A fizetés Katymár község részéről 400 frt, Bács-Madaras község részéről 200 frtban van megállapítva havi előleges részletekben.

A pályázni kívánók felhívom, hogy folyamodványaikat hozzám folyó évi október hó 31-éig annál inkább nyújtsák be, mert az elkésztettek nem fognak tekintetbe vétetni.

B.-Almás, 1896. évi október hó 14-én.

Vojnich,
főszolgabíró.

Eladó zongora.

Elköltözés miatt két — csaknem még új zongorám közül az egyiket eladom.

Sztojkovits György,
biró.

1362. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A földmivelésügyi m. kir. miniszter ur öngyémeltósága folyó évi október hó 12-én kelt 57,282. és illetve 60,293. számú magas rendeleteivel a hullói dunaparthoz 2750 m³ és az apatini dunaparthoz szállítandó 10180 m³ köbányási kőanyagok beszerzését engedélyezvén, ezen kőszállítások biztosítására alulírt kir. folyamomérnöki hivatalnál f. évi október hó 26-án d. e. 10 órakor zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Az ajánlatokhoz az ajánlati összeg 5%-ának készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénzűl történt letétét igazoló adóhivatali nyugta mellékelendő.

A kőszállításokra vonatkozó műveletek, valamint az ajánlati és szerződési feltételek a kir. folyamomérnöki hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Zombor, 1896. évi október hó 16-án.

3-1

M. kir. folyamomérnöki hivatal.

Thész György

apatini vas- és fűszerkereskedésében egy jó házból való 2—3 közép, avagy polgári iskolai osztályt végzett fiu tanoncül azonnal felvétetik.

Pályázat.

Lality községében üresedésbe jött s évi 360 frt fizetéssel s 100 frt lótarási díjjal járó rendőrvetői állásra pályázatot nyitunk, és felhívjuk mindazon egyéneket, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényeiket az alulírottakhoz legkésőbb folyó évi október hó 31-ig nyújtsák be.

Lalityon, 1896. évi október hó 9-én.

3-3

Az elüljáróság.

Egész
Fel
Negy
A lap
illető
szerkesz
a lap

Még r
lasztó tan
igaz politika
juttatni azok
hazánk ügy
óhajtják. I
viszonyaink
ismét az a
harcok küz
diadala meg
haladási és
virágzását, j

A szav
velhető; Ma
tulnyomó na
érdekeit tart
dással, tiszt
által is szen
politikai irat
A szabadelv
különféle el
és kétségbe
korteskedés
nak alapján.
mutat, hogy
dést s elfojt
kézbe ragadn
maguk részé

Az az e
tud regélni a
a mely mind
oda kell töre
meggyőződés
befolyásolva
ellenék nem
elvek harcár
általa jogosn
elvi kapacitá
vissza, a mely
finak csak ro
Állításain
viszonyainkra
tereljük olvas
szállott sikra
Pálnak kandid
elvpárrtal.
Belevitték

A negyedik
napon a műtész
szabadították, or
meg. Ez is az ap
Nem történt
érzete hatott a
tekintettem és lát
az előtérbe lépni
fogok haragudni
kedni is fogna.

A gyenge s
az ajtófélfára aka
főle szegeztett fész
rágok körítik. El
rómem támadt,
szorulok minden
boldogságnak egy
Szóval én a kate
kívül többet is fe
hogy azért papja
Itt egész te
baj nélkül utolsó
a tanácsadója. Ex
Kedélyem n
át az árkok, kezd
is láttam magamat
gunk volt, intelli
helyeiről is, ámbár